

világba és az írása rez... pattant fel a meghalnék. kigyultak, arca ki pedig mint jóságos mekére nézett rá és

de szerény ember. őt, hányzor mondtetvalóbb, de min-hányt borsó. Hányki, adjunk ki egy velle pár száz ru csak tudni fogjuk,

beli? — szolt Arvalami az ilyen ka ilyen nagy és bizlyen a könyvüzlet.

— szolt Bronjén — mert ki fogom y marha maga és t ért az ilyen dolvan, amivel beszél, sines. Mindjárt ba agának. Mindeneklésemre Schweizer nek tartja magát, idő létezik?

üpeben? — kérdi

eben, hanem az

galeri nagykiarusitom.

ter Fülöp s-áruház

María 13. szám. ből március 15-ig emény. 2174

memű készen és an 1213

n-nél szerezhetők be.

n és különféle ékben Megrendelés, tét minden alunk 1257

ter & Co. aza Cal. Vict. Telef. 1-49.

ania"

Dental spot-ja

andulni 3. ó-utca 3.

Wisko- és Pets, Kad-Randolf és bn.

arak: s fogorvosi zerekben a árukib. étküldés.

izelek 2-3 szo ethelyiséggel. mas. Spriger, tuiui 3.

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca 10 Az Uj Kelet telefonjai Szerkesztőség 977 Kiadóhivatal 844 Nyomda 879 Híber osztály 455 Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-dők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem örizhetünk meg

UJ KELETI

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 45. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. sevát 28.

1922. február 26. Vasárnap

1071 Lejár 249/19 Tek. Hermann Goldschmiedt urnak Wien I. Wollzeile 11.

..... 320 lei Félévre 170 lei Negyedévre 90 lei Egy hónapra 30 lei Egy szám ára aron és vidéken is 1 lei 50 bani

Csehszlovákiában Egy hónapra 25 ck Egy szám 1 ck

Uj oszláviában Egy hónapra 20 dinár Egy szám 1 dinár

Nem komoly

Köve hisszük, hogy zsidó felebarátainak tulságosan a szívükre találják venni a dési rabbizsinatot. Nem komoly ügy. Pedig milyen súlyos dolgokról döntöttek Désen! Tessék csak idehallgatni. A rabbinak mindenfajájú ügyben vétőjoga van. Megjutalmazták a szakadókat. Nőtlen ember ezentul nem lehet hitközségi választó. A rabbi az iskolaszék elnöke. Kimondják az egyházi hiemarchiát Elleneznek minden kultur-programot. Szentisten, mondja a gyermeteg és avatatlan idegen, hát ilyen is történhetik a huszadik század elején, háborúk és forradalmak után? Történhetik. Megnyugtatók a gyermeteg és avatatlan idegen, hogy a huszonötödik században is történhetne ilyesmi. Egy-két ember mindig lesz a világban, aki kieseti a korából s nehányszáz, vagy nehányezer évvel hátrébbgondolkodik mint a többi. Egy-két ember ma is van ilyen. Hogy a komoly többség nem döbben meg s nem veszi a szívére, csak azért van, mert jól tudja, hogy mindössze egy-két emberről van szó. A dési gyűléssel se foglalkoznánk, mert alapjában vére maroknyiak zsinata, se jelentősége se alapja, se szankciója nincs. Az ortodox iroda ugynevezett ötvenes bizottsága ült össze Désen s az ötvenekből is alig huszan. Ha mind az ötven ott lett volna, akkor se jelentette volna az erdélyi ortodoxiát, így hogy csak huszan voltak ott, épenséggel nem jelentette, ellenkezőleg, a tulzó és terrorisztikus reakciónak az ábrázata volt, amely a rohanó idők közepette is hátraareot akar vezényelni a hitközségeknak, az ortodoxiának és az egész zsidóságnak.

Mi se vesszük tulságosan komolyan a dési huszak határozatait és jól tudjuk, hogy maguk ama hirhedt huszak se. Hogy a rabbinak vétőjoga van a hitközségben? Am mondják ki, majd megválnak, hiszen végre a hitközség tizezei is jelentenek valamit a tulzók bizottságával szemben. Hogy szakadásra izgatnak? Könnyű dolog robbantani és rontani, de a zsidóságnak kilenecszázkilenevenkilenc ezrelékes többsége mégis csak többre becsüli az építőket és rekonstruktorokat, mint a destruktív terroristákat. A dési zsinat bizalmatlanul fogadta a nagyarályi főrabbit, aki nyolc évi megfeszített munkával visszavitte hieit az ortodoxiába, a szigeti caddik inditványára ez a gyűlés nem vette tudomásul a tény, hogy ezek tértek meg, mert az ő felfogásuk szerint mindez csak a rabbi mesterkedése volt, hogy zsirosabb álláshoz jusson, egyébként olyan rövid idő alatt, amennyit nyolc év jelent, nem is lehet megtérni. Am jó, ne vegye tudomásul a bierberkalapos biebernok zsinata a károlyi ezreket, nem is fontos, a fő, hogy a zsidóság el-tárja nekik a keblét és befogadja őket szeretettel. Hogy nőtlen ember nem lehet hitközségi választó? Kit nyugtalanít ez a döntvény? Majd a hitközségek elintézik ezt másképen. Hogy kell-e vagy nem kell kultur-program? Ha a dési huszaknak nem is kell, a hitközségeknak kell. S a hitközségek fogják azt is eldönteni, vajjon a rabbi legyen az iskolaszék elnöke vagy más valaki. Ha a rabbi arravaló, ő lesz, ha nem arravaló, nem ő lesz. Hiába dugják össze a fejüket Désen és hiába mondják ki a

huszak, azaz hogy nem is a huszak, hiszen ezek között is vannak világosabb elmék, hanem a huszból is csak tizenöt: szen döntés ez, és hiába sugnak össze a középkori koponyák, hogy a hitközségek ellenére is elintézik a szent, demokrácia- és hitközségellenes döntéseket, mert ha netán a hitközségben lesz is ellentét, a kormány majd ráoktroálja mindenkire és a kormánytól ott van Schor primrabbi, aki gyorsan elintézi a dolgot. Ne tessék nyugtalanzkodni, még ebbe beleszólnak a hitközségek és Schor se intéz el soronkívül semmit, mert Schoron kívül is vannak még emberek, akiknek a hangja elhat a kormányig.

Bár hiszen alig hisszük, hogy valaki is nyugtalankodják. Nemesak azért nincs szükség nyugtalanságra, mert a hitközségek mindenütt, így a kolozsvári hitközség is siet állást foglalni a dési chaszid-zsinat retrográd megnyilatkozásai ellen, de mert mi a kormányról sem tételezzük fel, hogy egyszerűen beleugrana a dolgba és elfogadná a dési határozatokat. Nem, ekkora megdölgondolatlanságot, ekkora oktrojt még akkor se hiszünk el a kormányról, ha mindjárt Schor rabbi barátságával gyanúsítják is meg. Hiszen a dolog jellemző, de nemesak a tulzó chaszidok és caddikok miatt, akik egyszeri

csodarabbinusi Sah! kiáltással akarják az egész ortodoxiát elnémitani, amikor ők beszélnek, de szomoruan jellemző és tanulságos azok miatt, akik kénytelenek voltak a tulzó terrort fürni és hallgatni. Amikor a nagyváradi rabbi a beszélterei ortodox irodát 1920-ban a nagybányai és a váradi gyűléseken a pesti ortodox iroda mintájára létrehozta, felmerültek aggodalmak, hogy ez az iroda, amely nem a tömegekre, nem a legszélesebb demokráciára, még csak nem is egy ilyen testület szabályszerűségeire épült, ismételjük, már akkor felmerültek az aggodalmak, hogy a dolog ide fog vezetni. A dési zsinatot, ha nem is ilyen precizen, előrelátták a világosszeműek. Nos, ma már talán az ortodox szervezet megteremtői is látják, bizony szomoruan látják, hogy nem ők akarnak többé, hiszen ha ők akarnának, talán nem születtek volna meg azok a határozatok, amelyek a zsinat lélegzetétől fülledtek. És már az ötvenek is látják, hogy a tizenötök ragadták magukhoz a mindenkit elhalgattató gesztust, övök a szó, övök az akarat, ezek a tizenötök akarnak diktálni százezer zsidónak. Ha a százezer nem is veszi őket komolyan, maga a tény szomorú és kellemetlen. Akik most az árnékba húzódnak és magukba-süppedve hallgatnak, láthatják, hogy hibát követtek el életreszólítani.

Választási puccs a nemzeti párt ellen

Egy nappal megrövidítették a jelölési határidőt. Vaitoiánu távirata. A központi választmány elnökének nyilatkozata. A nemzeti párt nem tárgyal a kormánnyal.

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az erdélyi választási küzdelemnek szenzációja van. A belügyminiszter tegnap táviratban utasította a kolozsvári központi választmányt, hogy a jelölő listák előterjesztésének határidejét február 26-án déli 1 órában állapítja meg. A határidőt tudvalevőleg a központi választmány február 26 déli egy órára hirdette hivatalos falragaszain és a pártok ehhez alkalmazták választási taktikájukat.

A nemzeti párt, amely eddig alig 20-25 jelölést terjesztett a választmány elé, az utolsó napra tartotta jelöltjei legnagyobb részének bejelentését. A belügyminiszter távirata következtében tehát a nemzeti párt egy teljes napot veszített és így mintegy 50-60 jelöltjének bejelentésével lemaradt.

A nemzeti párt körében a kormány intézkedése óriási konsternációt és felháborodást keltett.

A rendelkezést törvénytelennek tartják, mert a választási törvény a belügyminiszternek nem biztosít befolyást a választások technikai munkájára, mert az a központi választmány hatáskörébe tartozik, melynek elnöke a subprefektus. Ez a választmány a belügyminisztertel teljesen függetlenül működik. A belügyminiszter jogköre csak a rend és nyugalom fenntartására terjed ki. A nemzeti pártban meg vannak győződve arról, hogy Vaitoiánu tábornok táviratával tudatosan akart zavart keltetni a nemzeti pártban.

Munkatársunk felkereste a nemzeti

párt központi választási irodáját, ahol izgatott hangon tárgyalták a kormány újabb törvénytelenységét.

— A mai távirattal kapcsolatos botrány — mondotta az iroda vezetője — tultesz a kormány minden eddigi erőszakosságán. A kormány minden reménye elveszett a győzelemre, most mindent megkísérel, hogy ellenfeleit elgáncsolja.

— Vajda Sándor szászkabányai jelölését visszautasították és visszautasították 4-5 nemzetipárti ezredes és tábornok jelölését is, azzal az indoklással, hogy a választási listák összeállításánál aktív katonák voltak.

— Csak folytassa a kormány a választási terrort, — fejezte be szavait a választási iroda vezetője — meg fog róla győződni: mi is rendelkezünk a megfelelő elleneszközökkel...

A román nemzeti párt végrehajtóbizottságát rendkívüli ülésre hívták össze, amelyet néhány nap mulva tartanak meg. A gyűlésen elsősorban Vaitoiánu táviratának ügyét teszik szóvá, amely ellen már ma táviratilag tiltakoztak.

A központi választmány elnökének nyilatkozata

Kérdést intéztünk ez ügyben Utalea subprefektushoz, a központi választmány elnökéhez, aki a következőket mondotta:

— A távirat valóban leérkezett és a jelölési terminus egy nappal való megrövidítését rendelte el. Tárgyalásokat folytattam illetékes faktorokkal és táviratilag értesítést küldtem Bukarestbe is. A délután folyamán újabb

távirat érkezett a belügyminisztertől, aki Kolozsmegyére meghagyta a régi terminust és így az első távirat, csak a vidékre vonatkozik.

Maniuékat természetesen ez sem elégíti ki, mert a még be nem jelentett jelöltek legnagyobb része vidéki. Kolozsváron máig a következő szabályszerű jelölések történtek: Stefanescu egyetemi tanár pártönkivüli programmal, Jahoda Károly, továbbá dr. Socol Aurél a nemzeti párt és dr. Kertész Jenő a szociáldemokrata párt jelöltje. A szenátorjelöltek Mihali Tivadar és Isac Aurél.

A nemzeti párt cáfolja a liberálisokkal való tárgyalásokat

Jelentettük tegnap, hogy a liberálisok kolozsvári vezetői és a nemzeti párt között tárgyalások vannak folyamatban a kormányban való együttműködésre. A nemzeti párt ma az RTI útján a következő cáfolatot tette közzé:

Bratianuékkal való megegyezésről szó sincsen. A nemzeti párt sem közvetve, sem közvetlenül ajánlatot nem kapott, ezek fölött tehát tárgyalások meg sem indulhattak. Banescu professzor és Pordea dr. valóban felkeresték a beteg Maniut, de politikai kérdések nem kerültek szóba. Csodálkozunk, hogy magánlátogatások célját így félremagyarázzák.

Ezzel szemben, egészen megbízható információk szerint Banescu valóban felemlítette Maniu előtt a megegyezés kérdését, hogy azonhan Maniu mit válaszolt, nem tudja informátorunk. Lehetséges, hogy Maniuk a mai kormánnyal nem hajlandók megegyezni, de a liberális párttól magától, nem idegenkednek ennyire.

Bratianuék és a nemzeti párt között a viszonyt a választási visszaélések és a „Viitorul” támadásai teszik feszültté. Ma jelentik Nagyváradról, hogy egész Biharmegye területén az összes nemzeti párti jelöléseket visszautasították. Egyedül Tenkén dr. Lázár Aurél és Nagyszalontán Laseu Demeter jelölését fogadták el.

A kormány egyik tagja az „Epoca” tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy remélik, az ellenzék a 112 erdélyi mandátumból nem fog többet kapni, mint 50-et.

Magyarország állandó hadseregére engedélyt kért a hatalmaktól

London, február 25. A felsőház tegnapi ülésén lord Newton, az ismert magyarbarát főúr, Magyarország és Bulgária hadseregéről beszélt, kifejtve, hogy e két ország nem képes szoldos hadsereggel magát megvédelmezni.

Lord Curzon külügyminiszter válaszul a felszólalásokra, megállapította, hogy Magyarországának tettek is bizonyos concessiókat.

Hangsúlyozza azonban, hogy ez a két állam elég erős, hogy magát fenntarthassa. Nem érti, hogy Magyarországon, amely állandóan gazdasági és anyagi nehézségekkel küzd, ennek dacára állandó hadsereg fenntartására kér engedélyt, ami annyi költséget emésztene fel.

Nincs semmi ok arra, hogy a nagyhatalmak megengedjék Magyarországnak egy állandó hadsereg fenntartását.

Az a hadsereg, amely ezélt Magyarországon fennállott, nem volt egyéb, mint luxus és a magyarok ezt a hadsereget ellenségeik megsemmisítésére akarták felhasználni.

Áprilisban lesznek a sorozások

Kiket mentenek fel a katonai szolgálat alól

Az Uj Kelet tudósítójától

Hadügyminiszeri rendeletre a napokban dolgozta ki a kolozsvári hadkiegészítőparancsnokság a város katonai ügyosztályával együttesen az idei sorozási tervezetet. Kolozsváron az 1901-ben születettek sorozása április 22, 23, 24, 25 és 26-án lesz. Ugyanekkor meg kell jelenniük a sorozóbizottság előtt azoknak az 1899 és 1900 évbelieknek, akik eddig katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget. A sorozást a vármegyházán fogják megtartani. A jelentkezési listástromok adatai szerint 1037 hadköteles kerül most bemutatón szemlére Kolozsváron.

Tekintettel arra, hogy ez lesz az első sorozás Erdélyben, amely a regál-beli hadkiegészítő törvény alapján történik, a sorozási rendelet részletesen ismertetni fogja a katonai felmentések és az önkéntességi jog megszerzésére vonatkozó eljárás. Eszerint felmentésre igényt tarthatnak elsősorban a családfenntartók, özvegyasszony egyetlen fia, veje, unokája, 18 éven aluli árvák legidősebb testvére, ha valamelyik fiú a családból katonai szolgálatot teljesít. Ideiglenesen felmentik azokat a besorozottakat is, akiknek apja hetven éves elmulit és hat holdnyi földnél többje nincs. Ez esetben orvosi vizsgálat nélkül állapítják meg az apa keresetképtelenségét. Ha az apa fiatalabb, akkor a sorozó katonarvos állapítja meg az apa munkaképtelenségét.

Külön intézkedéseket tartalmaz a rendelet a zsidó rabbinövendékek és rabbik katonai felmentéséről. A sorozótörvény csak azoknak a rabbiknak és növendékeknek adja meg ezt a kedvezményt, akik dr. Niemrower bukaresti főrabbi, Chaim Schorr, továbbá a putnai, vagy a galaci főrabbi által kiállított oklevéllel rendelkeznek, vagy ha e rabbik bármelyikének hiteles okirattal bizonyítják, hogy valamelyik törvényesen elismert romániai szeminárium tényleges hallgatói. A felmentéshez szükséges még, hogy a rabbinövendék nyilatkozatot írjon alá, melyben kötelezi magát, hogy huszonhét éves koráig a diplomát megszerzi. A külföldi jesivák képesítéseit nosztrifikálni kell, a tanulmányait folytató növendékeknek pedig előzetes kultuszminiszeri jóváhagyást kell szerezniük a felmentésükhöz. Egyetemi hallgatók tanulmányaik befejeztéig kapnak felmentést.

A hadügyminiszternek joga van a felmentetteket 26 éves korukig felülvizsgálatra utasítani. A testi fogyatkozás miatt felmentett hadköteleseknek kétévtenként meg kell jelenniük a sorozóbizottság előtt, ahol újabb orvosi vizsgálat alá kerülnek. Harmadzori megjelenés után az illető megkapja a végleges beosztását.

Önkéntességi joga van az érettségizett hadköteleseknek kívül azoknak is, aki csak négy középiskolát vagy hat polgárit végeztek, de az utóbbiak tisztiságot nem érhetnek el.

Az új sorozótörvénynek két jellemző érdekessége van, amely eltér a csatolt területeken érvényben volt hadkiegészítő törvényről. Az egyik az, hogy az új törvény a polgári hatóságoknak nem ad véleményezési jogot a katonai kedvezmények megadásánál, holott régebben a sorozóbizottság döntőszavú elnöke is a polgári hatóság egyik képviselője volt és az ő és a vármegyei tisztis főorvos véleménye alapján mondta ki a sorozóbizottság a határozatot. A másik szembetűnő különbség az, hogy az új törvény szerint minden katonai irat bélyeg és illeték alá esik, sőt az egyetemi hallgatók tanulmányi felmentésének megszabott tarifája van.

Hétfőn este
Sómér ünnepély
a Blaziniben
Kezdeté pont nyolc órakor

Giesswein cikke a zsidó fajról

A zsidóság alkalmas földművelésre

Az Uj Kelet tudósítójától

Giesswein Sándor prelátus, az új Magyarország egyik legkiválóbb politikusa, a „Wahrheit” című prágai folyóiratban a zsidókérdésről a modern államéletben a következőképpen nyilatkozik:

A világháború után ismét előtérbe lépett a faji kérdés. Elméletben már a múlt évszázad második felében előkészítették ezt Gobineau és Chamberlainnek művei, melyek az áriai és semi fajok békés együttélését lehetetlennek tartják.

Ez a vélemény azonban sem etnológiai, sem tudományos szempontból nem indokolt.

Vannak ugyan bizonyos pszichikai faji tulajdonságok, ezek azonban helyes kezelés útján egymást kiegészíthetik, sőt az emberiség magasabb fejlődésére vezethetnek.

A nyugateurópai és görög műveltség nem egyéb, mint a semita és görög-latin nyelveknek szerencsés kapcsolódása a régebbi óbabiloni és egyiptomi kultúrával. Éppen ez az összefüggés kölcsönöz kulturánknak bizonyos univerzális karaktert. Imádságainkban a zsidó zsoltárenekés és próféták szavai ismétlődnek, gondolkodásunkban a görög filozófiai eszméi vezérelnek, jogi életünk régi római és germán jogi fogalmak mintájára alakul és az irodalomban, művészetben a nemzeti gondolat a klasszikus világ előképeivel egyesül.

Miként minden fajnak, úgy a zsidóknak és általában a semita fajnak vannak jó és rossz tulajdonai és hajlamai. De valamint a zsidóságnál, úgy más népeknél is ami faji sajátosság gyanánt tűnik fel, nem annyira átöröklött, mint a viszonyok befolyása alatt szerzett tulajdonság. Két tulajdonság van, melyek a zsidóságnak egybeolvadását tulajdonképpen akadályozzák, a speciálisan kifejlődött kereskedelmi szellem és a rituális előírások folytán előállított elkülönülés.

A kereskedelmi szellem oly tulajdonság, mely a nemzsidó embertársaknak is elnyerésére szolgál, de ez nem is különös faji tulajdonsága a zsidóságnak. A zsidó nép eredetileg nomád nép volt és Ábrahám idejében földműveléssel foglalkozott, kereskedővé inkább a babyloni száműzetés idején lett, ahol a kereskedelem és pénzügy magasabb fejlettséget ért és ahol

a száműzött zsidók mintegy kényszerből foglalkoztak a kereskedelemmel, melyhez mindenestre megkívánható hajlamuk és intelligenciájuk volt.

De hasonlóképpen történt az áriai népcsaládból származó görögöknél és örményeknél is, akik az arabok és törökök által hazájukból kiszorítva a kereskedelem útján pénzt és befolyást szereztek. Keleti közmondás szerint egy görög tíz zsidóval és egy örmény tíz göröggel ér fel.

Tagadhatatlan, hogy minden foglalkozás és hivatással más-más erkölcsi felfogás jár. A legtisztességesebb kereskedőnek is más a véleménye a polgári becsületről, lojalitásról, mint egy hivatásos katonának vagy földművesnek. Mintán egyes országokban a zsidó és kereskedő egy fogalomná olvadt, mind nagyobb lett az ellentét a zsidó és nemzsidó között.

Nagy hiba volt, hogy a zsidók letelepedése alkalmával nagy tömegek kerültek együvé és nem tették lehetővé részükre, hogy mint gazdálkodók, parasztok foglalkozzanak. Pedig hogy erre nagyon is alkalmasak, legjobban igazolják a palesztinai gazdasági letelepedések.

A zsidó, mint paraszt, egész más erkölcsöket és életfelfogásokat vett volna fel s jóval közelebb állana a keresztény néphez. Még mindig elegen jutnának a kereskedelmi pályára és nem volna ok állandóan a zsidóbankokról és zsidótkérről beszélni és a zsidóság egyrésze

nem volna kényszerülve a kevésbé becsült pályákra.

A jelenlegi körülmények között a hontalan és vagyontalan keleti zsidók ugyanolyan helyzetben vannak, mint a cigányok.

Nem kevésbé hiba a cigányok faji tulajdonságait tenni a kóborlási munkakerülést, mint a zsidóságnak az uszort. A cigányok között is vannak szorgalmas munkások, kovácsok, famunkások, ahol megszokott foglalkozásukra megfelelő alkalmat találnak. Az állam feladata volna mindenki számára a legmegfelelőbb munkaalkalmat lehetővé tenni.

A zsidók elkülönülése még a gettóra vezethető vissza. A gettó azonban nem tisztán keresztény intézmény, de a zsidók maguk idézték elő, ahol a külvilágtól egy néprajzi, mint vallási értelemben elkülönülésre igyekeztek. A mozaizmus a régi testamentumban nem volt annyira elszigetelt.

Népvallás volt, rituáléja és törvényei egy különálló néphez szabva és arra hivatva, hogy a pogányság közepén az egy-istenben való hitet terjesztse és azt az emberiség közkinésévé tenni.

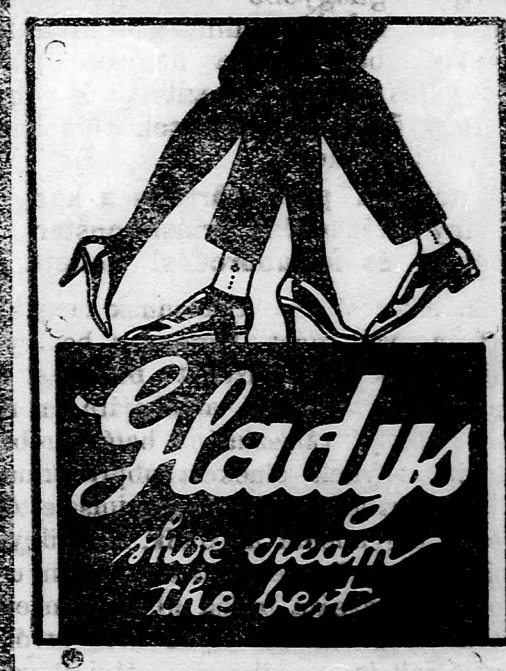
Ezért már az ótestamentumi judaizmusban a zsidó partikularizmus mellett az univerzalizmus csiréje, az emberi testvériség is meg volt. A gettóban mindinkább ki kellett fejlődnie a partikularizmusnak. Izrael elkülönítése mind mélyebb gyökeret vert a zsidóság és a keresztény népek között. Ma már nincs gettó, de a gettó szelleme még mindig kísért, a zsidók és keresztények közös kötelessége ezen választófalakat lerombolni.

Gyakran hallható, hogy a zsidóknak nincs igazi nemzeti érzékük, internacionális hajlamuk van és azért idegenek maradtak az egyes államokban. Tény az, hogy a zsidóknak internacionális vonatkozásai vannak az összes országokban, amit adoptáló országuk előnyére vagy hátrányára használhatnak. Nyelvismerteik folytán képesek arra, hogy a szellemi javak közvetítői legyenek a különböző népek között. Az is bizonyos, hogy a zsidók a szocialista eszmék előharcosai, mert hiszen a mózesi törvénykönyv már mintegy mintaképet nyújt minden időkre a szociális törvényhozáshoz.

Prima KÉK MÁK

míg a készlet tart, minden mennyiségben kapható a legolcsóbb napi árban:
Schuleri Testvérek és Társai
cégnél, Déván.

Sürgöncim: Schulericomp. Telef. 8. 3401-1

Gladys
shoe cream
the best

az előkelő világ cipőkremje

Vasúti katasztrófa Brassónál

Egy ember meghalt, sokan megsebesültek

Az Uj Kelet tudósítójától

Tegnap hajnalokor halálos kimeneteli vasúti katasztrófa történt a brassói pályaudvaron. A Kolozsvár felé induló kilenccses számú gyorsvonat közvetlenül a brassói állomásról elindulása után a nagy ködben összeütközött a szemafor előtt vesztelő két hatalmas mozdonyral. A karambol következtében egy ember meghalt, sokan megsebesültek. Csak a véletlennek köszönhető, hogy a katasztrófa súlyosabb következményekkel nem járt.

Egyik szemtanu így mondotta el az összeütközést:

Hajnali négy óra lehetett. A vonat, mint rendesen, zsufojt volt, főleg Bukarestből jövő utasokkal. Legtöbben aludtak, mikor a vonat elhagyta a brassói állomást. Még teljesen sötét volt s az egész vidéket sűrű köd borította. Nehány perc elteltével a vonat gyorsabb iramot vett s ekkor én is elszundítottam. Egyszerre csak borzasztó lökést éreztem. A megriadt emberek kétségbeesett jajveszékeléssel tödültek az ajtók s ablakok felé.

Senki sem tudta, mi történt. Az emberek csak az ösztönük hatása alatt cselekedtek. Pillanatok alatt örült kavardás, tülekedés támadt a tulzsufojt fülkékben. Az emberek egymás högyénhátán igyekeztek kijutni. A bátrabbak ököllel nyitottak utat maguknak és az ablakon ugráltak ki, mások a kocsis falát döngötték reméltükben. Voltak, akiket a hálóból lezuhanat nehéz podgyászok maguk alá sodortak és a menekülőkké végiggázoltak rajtuk. Egy újabb lökés teljessé tette a fejtelenséget. Az utasok végigvágódtak a földön és gomolyokban hemperegtek a kocsi padozatán. Sikoltozás, káromkodás töltötte meg a kocsit s ebbe a pokoli zenebonába belesüvöltött a megsebesült utasok jajgatása. A második lökéstől ugyanis a kocsi összes ablakai összetörték s az üvegszilánkok véresre sebeztek egy se reg embert.

Nagynehezen az utasok leszállhattak a vonatról. A sötétben eleinte nem láttuk, mi történt. Csak a vonat elejéről hangzó izgatott zajból sejtettük, hogy szerencsétlenség történt. Nehány lépésel odább észrevettük, hogy két másodosztályú vagon és a postakocsi pozdorjává tört, a mozdony pedig kiugrott a vágányról és oldalára dőlve a hóba zuhanat. A szemaforon túl is romhalmoz sötétlett a sineken.

Az utazóközönség csoportokba verődött. Mentésre senkise gondolt, egyik ember faggatta a másikat, egyik vasúti alkalmazottól megtudtuk, hogy a vonatnak összeütközött a vágányon vesztelő két mozdonyral. A postakocsi vezetője szörnyethalt, a másik postás életveszélyes sérüléseket szenvedett s az összetört személykocsik utasai közül is sokan megsebesültek. A füstölő romok alól csak később huzták ki a sebesülteket, akiket a brassói kórházba vittek.

Megállapították, a szolgálatot teljesítő tiszt megfélekedezett arról, hogy a két mozdony nyílt pályán van, vagy azt hitte, hogy már visszatértek az állomásra. A szemafor nem jelzett tilost s a gyorsvonat mozdonyvezetője a sűrű köd miatt nem vette észre a két gépet. Így történt az összeütközés. A pozdorjává tört gépeket és a kocsik romjait eltakarították a pályáról s a vonat öt órai késéssel érkezett meg Kolozsvárra.

Stinnes Magyarországon. Budapestről jelentik: Stinnes Hugó, a német nehézipari vezér fiére a napokban Budapesten tartózkodott és tárgyalásokat folytatott a „Rimamurányi Vasművek”, valamint a „Salgótarjáni Kőszénbányák” részvénnyöbbségének megszerzésére. Szakkörökben úgy tudják, hogy a tárgyalások eredményesen végződtek és Stinnesék a vállalatokat hamarosan kibövitik.

Héber óvoda Ungváron. A ruszinszkói cionisták régi vágyát teljesítette a Tarbut, Ungváron márciusban megnyílik az első ruszinszkói óvoda.

A bukov választás

Az ortodoxok Ebnert jelölti gyűlés

Az Uj K

Csernovic, felzsidóság élénk harcokban. Legutóbban nagy gyűlést tartottak, amelyen ortodox zsidóság

Az ülést a kimagasló tagj történetirő nyitotta, hogy a Popovici volt és Ratsky név viselőjelölttel kötött. A bej nagy lelkesedé

Az első szö sulyozta, hogy részt kell v Palesztina-pol jelszóródottság vel is foglal Straucher az hirdeti és vé csakis Paleszt és semmi k élő zsidóságh másnak minő Mi ennek a polgári akar lességeinket i ben teljesítü nemzetiségü

Dr. Maye azután szóias mutatott rá ó hatatlanságár Politikai nagy, — mo nem kell nemesak tud renciáján érz

A szónok lisok és a zs Dr. Ebner fe több esetben mita hajland 1878-as berli rálisok álta 1913-ban azo adtak polgár gárháborubát a háboru so rálisok volta ságot szent Párisban a klauzulája e is miniszter vezetője —

— Hisz mint liberál mentbe, m Ebner — a hara fogja és a beszár liberálisok e tási küzdele cher és az berálisokat.

A szónok Straucher ha

— Amió rültem, mind voltam. Allje mondja meg nép ellen, e zött utról, a lását jelölte balra? Látr aki rámbizo ségtelen cse nyilváníítás.) hittem, hog hálátlan, ro nyult. Olvas makat szipo irta ezeket, mentbe a s val. Szégye megaláztatá lis ember, tagja lett é És most Straucher mint a ne

tasztrófa ónál

ghalt, sokan sültek

...alálás kimeneteli
...tént a brassói pá-
...ár felé induló kilen-
...at közvetlenül a
...elindulása után a
...között a szemafor
...atalmas mozdony-
...övetkeztében egy
...n megsebesültek.
...szönhető, hogy a
...következmények-

...óra lehetett. A vo-
...zsfolt volt, főleg
...sokkal. Legtöbben
...at elhagyta a brass-
...eljesen sötét volt s
...rü köd borította.
...vel a vonat gyor-
...kkor én is elszun-
...csak borzasztó lö-
...riadt emberek két-
...léssel tödültek az

...ita, mi történt. Az
...tönik hatása alatt
...k alatt örült kava-
...madt a tulzsfolt
...k egymás hegyén-
...jutni. A bátrabbak
...maguknak és az
...mások a kocsi fi-
...kben. Voltak, akik
...ant nehéz podgyá-
...dortak és a mene-
...rajtuk. Egy újabb
...a fejlettségét. Az
...a földön és go-
...etek a kocsi padó-
...romkodás töltötte
...a pokoli zenebo-
...megsebesült utasok
...lökéstől ugyanis
...összetörték s az
...sebeztek egy se-

...az utasok leszáll-
...sötétben éleinte
...nt. Csak a vonat
...ott zajból sejtettük,
...g történetét. Ne-
...észrevettük, hogy
...gon és a posta-
...a, mozdony pedig
...és oldalára dőlve
...zemaforon túl is
...sineken.

...nség csoportokba
...senkise gondolt,
...a másikat, egyik
...megtudtuk, hogy a
...zött a vágányon
...nyal. A postakocsi
...a másik postás
...eket szenvedett s az
...sik utasai közül is
...A füstölgő romok
...ták ki a sebesül-
...ói kórházba vittek.
...szolgáltatást telje-
...zett arról, hogy a
...pályán van, vagy
...visszatértek az ál-
...nem jelzett tilosat
...nyvezetője a süri
...ésre a két gépet.
...ttközés. A pozdor-
...a kocsi romjait
...rói s a vonat öt
...meg Kolozsvárra.

...rszágon. Budapest-
...re a napokban Bu-
...és tárgyalásokat
...rányi Vasművek",
...áni Kőszénbányák-
...megszerzésére.
...adják, hogy a tár-
...végződtek és
...atokat hamarosan

...ngváron. A ru-
...gviányt telje-
...ngváron március-
...első ruszinszói

A bukovinai zsidók választási harcra

Az ortodoxok a cionista Mayer Ebnerrel jelölik. — Zsidó párt- gyűlés Csernovicban

Az Uj Kelet tudósítójától.

Csernovic, február 24. A bukovinai zsidóság élénk részt vesz a politikai harcokban. Legutóbb a Toynebe-esar-nokban nagy választói gyűlést tartottak, amelyen túlnyomó részben az ortodox zsidóság jelent meg.

„Foglalkozniuk kell politikáival“

Az ülést a cionista szervezet egyik kimagasló tagja, dr. Kassner Salamon történetirő nyitotta meg, aki kijelentette, hogy a cionista párt dr. Dori Popovici volt bukovinai miniszterrel és Ratsky német nemzetiségű képviselővel választási szövetséget kötött. A bejelentést a jelen voltak nagy lelkesedéssel vették tudomásul.

Az első szónok, Geiger Mór hangsúlyozta, hogy a cionistáknak aktív részt kell venniük mert nemcsak Palesztina-politikával, hanem a széjjelzsidósághoz, az élő zsidóság ügyével is foglalkozniuk kell. Ha dr. Straucher az ellenkezőjét állítja és hirdeti és védi is azt, hogy nekünk csak Palesztinával kell törődnünk és semmi közünk a diaszpórában élő zsidósághoz, akkor ezt nem lehet másnak minősíteni, mint árulásnak. Mi ennek az államnak teljesjoga polgárai akarunk lenni, mert kötelességeinket is ugyanolyan mértékben teljesítjük, mint minden más nemzetiségű polgár.

Dr. Mayer Ebner emelkedett azután szóásra és nagy beszédben mutatott rá dr. Straucher érveit tartatlanságára.

Politikai hibáinak száma olyan nagy, — mondotta, — hogy arról itt nem kell beszélni, azt mindenki nemcsak tudja hanem saját egzisztenciáján érzi.

A szónok azután áttért a liberálisok és a zsidók közötti viszonyra. Dr. Ebner feltárta a liberálisoknak több esetben beigazolódott antiszemita hajlandóságát. Rámutatott az 1878-as berlini szerződésnek a liberálisok által történt megsértésére, 1913-ban azoknak a zsidóknak sem adtak polgári jogokat, akik a polgárháboruban résztvettek. A zsidók a háború során, amikor még a liberálisok voltak uralkon, sok jogtalanságot szenvedtek el és 1919-ben Párisban a békeszerződés kisebbségi klauzálája ellen Bratianu — aki ma is miniszterelnök és a liberálisok vezetője — foglalt állást.

Hiszen ha dr. Straucher, mint liberális vonul be a parlamentbe, meglátjátok — mondotta Ebner — a főlháborodás milyen vihára fogja őt fogadni. A regátbléli és a beszarábiai zsidóság szintén a liberálisok ellen vonul fel a választási küzdelemben és csak dr. Straucher és az ő emberei akarják a liberálisokat.

A nemzeti zsidó tógájába öltözött asszimiláns

A szónok ezután hosszan fejtegette Straucher harcra módszereit.

Amióta a gimnáziumból kikerültem, mindig a zsidó nép harcosa voltam. Alljon fel valaki közületek és mondja meg, vétkeztem-e valaha a zsidó nép ellen, eltértem-e a magam elől től, amely a zsidóság boldogulását jelölte ki? Eltértem-e jobbra vagy balra? Látni szeretném azt az embert, aki rámbizonyíthatna egyetlen tisztességtelen cselekedetet. (Tüntető tetszésnyilvánítás.) Ez az ember, akiről azt hittem, hogy a háború megjavította, hálátlan, rosszindulatu embernek bizonyult. Olvastatok gyűlöletet és rágalmakat szírporkázó írásait ellenem? Ő írta ezeket, akit én segítettem a parlamentbe a saját személyem feláldozásával. Szégyenlem elmondani, hogy mennyi megaláztatásban részesített ez a brutális ember, amióta ő a törvényhozás tagja lett és én kinnrekedtem.

És most, amikor a párt látja, hogy Straucher alapjában véve nem más, mint a nemzeti zsidó tógájába öltözött

asszimiláns és nem támogatja őt, újra feléledt benne ellenem a gyűlölet. Semmi tárgyi háttérre nincs jelöltség-gének. Ez a jelöltség a gyűlölködés jegyében fogant. Semmi keresnivalója a törvényhozás, házában — ezt már ő maga is kijelentette. De amikor látja, hogy fiatalabbak történetek előre, ismét felgaskodik benne az irigység és izléstelen eszközökkel küzd olyan megbízatásért, amire sem munkájánál, sem tehetségénél fogva nem hivatott.

Felajánlottuk neki a hitközség elnöki állását. Kivántuk, hogy a cionista szervezet fiataljai munkászerető és munkát végző produktív elemei kerüljenek a közélet olyan helyeire, ahol használni tudnak a zsidóságnak. Megmondtuk neki, ha nem is az ő személye, de pártja számára biztosítani akarunk egy helyet a szenátusban, magunk számára azonban a kamarai képviselőket követeljük, mert mi alkotó emberek vagyunk és számunkra meg kell szerezni a talajt, amelyen dolgozhatunk. De ő nem volt hajlandó ebbe belemenni. Elnök és képviselő akart lenni egy személyben. Am arra egy pillanatig sem gondolt, hogy e két állással járó kötelességeknek nem fog tudni eleget tenni.

A cionisták munkája

Hiszen ha a parlamentben valamit csinált volna! De a legtrikább esetben volt Bukarestben, az idő legjavát itthon töltötte, kötelességét azonban itthon sem teljesítette. Politikai kérdésekben mindig a cionista párt foglalt állást. Mi sürgönyöztünk, mi küldtük a memorandumokat, mi jártunk audienciára, mi jártunk közbe testvéreink ügyeiben a katonai és polgári hatóságoknál. Ő semmit sem csinált, ha ugyan munkának lehet nevezni azt, hogy gátolta a mi munkánkat.

1918 novemberében, a kritikus vasárnapon, amikor Csernovicban pogromtól tartottak, lakására mentem és tanuk előtt összetett kezekkel kértem, ne hagyja el a zsidóságot, maradjon Csernovicban. De ő hajthatatlan maradt és gyáván Bécsbe futamodott. Csak amikor már rend és nyugalom volt,

tért vissza. Közben mi álmatlan éjszakai és irtózatos napokat éltünk át. Nagy izgalmak között megszerveztük a zsidó önvédelmet, felszereltük csapatunkat gépfegyverekkel és egyéb védő-eszközökkel és csak a román csapatok bevonulása után oszlattuk fel önvédelmi alakulatunkat.

Azután is súlyos időköt éltünk át. Nagy felelősséggel a vállunkon, éjjelt nappallá téve dolgoztunk, mialatt ő Bécsben nyugodtan és biztonságban élt. Benuinket rendőri felügyelet alá helyezték és minden nap le akartak tartóztatni. Könnyen szabadulhattunk volna minden gondtól, ha eláruljuk a zsidó ügyet. De mi résen voltunk és teljesítettük kötelességünket, mialatt ő biztonságba helyezte magát.

Én voltam az, aki Tarangul rendőrfőnöknél közbejártam ötszáz menekülő érdekében, akiket vissza akartak küldeni a határra. Én és elbarátaim voltak azok, akik megakadályoztuk a volokai pogromot. Dorna-Kandrenyben a zsidó mézárást mi akadályoztuk meg és ha nem állunk a talpunkra, akkor 1920-ban, a boisevikiek elvonulása után Petijura bandái Kamenee-Podolskban vérfürdőt rendeznek. Ezúttal is hálámat nyilvánítom a nyleadik hadosztály parancsnokságának, mely gyors intézkedésével segített megakadályozni a pogromot.

Azt hiszem, ha politikailag nem is használtam volna zsidó testvéreimnek, de azzal, hogy elhárítani segítettem ezeket a veszedelmeket, jogom van azt követelni, hogy ellenfeleim a tisztesség hangján írjanak és beszéljenek rólam.

A beszéd rendkívüli hatást tett a jelenlévőkre, akik percekig tapsoltak.

Wach Salamon az ortodox zsidóság nevében a cionista vezetőkhez való csatlakozását jelentette be.

Holdengreber ploestii cionista rövid beszéde után újra dr. Kassner Salamon emelkedett szóásra és határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé, amely kimondja dr. Mayer Ebner jelöléséhez való hozzájárulását.

A bukovinai zsidóság biztosra veszi Mayer Ebner megválasztását.

Az antiszemita Northcliffe sajtó

a cionizmus ellen

Az Aguda denuncinált. — A Mizrahi tiltakozása

Az Uj Kelet megírta, hogy Northcliffe indiai útja során utbaejtette Palesztinát is, hogy a palesztinai kérdésekről a tulajdonában lévő angol újságok útján tájékoztassa az európai közvéleményt. Lord Northcliffe ellátogatott Jeruzsálembe, de a kormányzóval, aki épen akkor ágyban fekvő beteg volt, nem beszélhetett. Mindazonáltal alaposan tájékoztatta magát az összes számottevő tényezőktől az ország mai helyzetéről.

Northcliffe azóta Londonban érkezett. A „Times“ hasábjain beszámol palesztinai tapasztalatairól. Az első cikkéből kiderül, hogy a Jeruzsálemben székelt két-három tagu aguda-kirendeltség nem mulasztotta el a jó alkalmat arra, hogy a cionista munkát

a befolyásos sajtóember előtt lekicsinyítse

a cionista vezéréket pedig befektítse. Lord Northcliffe, aki egyébként nem barátja a zsidóknak, még kevésbé a cionistáknak, kapva-kapott az alkalmon, hogy egyet üssön rajtuk. Megírta, hogy „zsidó részről szerzett információk szerint“ a konzervatív zsidóság nem is akarja a Balfour-deklarációt és inkább támogatná az arab delegáció kívánságait.

A cikk sorára Northcliffe elmondja, hogy meglátogatta Rison Le Cion kolóniáját, ahol a zsidók muzulmán szomszédjaikkal a legbékésebben élnek együtt. Hozzáteszi azonban, hogy az ortodox zsidók nem szívesen veszik a bevándorolt cionisták rohamos munkáját és kulturára való törekvéseit. A cikkben megemlíti azt is, hogy a muzulmánok között erős propaganda folyik a cionisták agresszivitása miatt, „amellyel az ország gyors elzsidósítását akarják elérni“

clifférol eddig is köztudomásu volt hogy nem tulságosan meleg barátja a zsidó népnek

és ennél fogva a palesztinai zsidó nemzeti otthonnak sem. De — és ez a második dolog, amit tisztán látunk és érzünk — ez a határozott ellenséges magatartás mégis, meglepetésként éri a zsidóságot. Palesztinai tartózkodása alatt lord Northcliffe hosszasan beszélgetett az ottani cionista vezető egyéniségekkel, Usziskinnal, David Jellimmal és meglátogatott néhány zsidó kolóniát is.

Lehetetlen, hogy Northcliffe éles szeme meg ne látta volna azt a kulturahaladást, amit az eddigi cionista munka Palesztinában képvisel. Lord Northcliffe antiszemita, de becsületes ember. Antiszemiztzmusa elmehe addig, hogy a tapasztalt jót elhaglassa, de becsületessége nem engedheti meg, hogy kézzel fogható ok nélkül kompromittálja a zsidó Palesztinát. Egy londoni hiradás felvilágosítással szolgál erre is.

tiltakozik a felelőtlen és senkit sem képviselő három palesztinai lakos viselkedése ellen,

akik állítólag odanyilatkoztak, hogy az ortodox zsidóság ellene van a cionista törekvéseknek. Az egész ortodox zsidóság egységes abban a kívánságban, hogy Palesztina a zsidó nép nemzeti otthonává építtessék fel.

Tehát csakugyan volt valaki, voltak valakik, akik lord Northcliffet ilyen irányban informálták. És lord Northcliffe nem volna igazi vérbeli antiszemita, ha két kézzel nem kapott volna ezen a „felvilágosításon“.

És becsületes ember, — hiszen zsidóktól kapta az információt. Hogy kik voltak ezek a három zsidók, — ma már azt is tudjuk. Az agudának három palesztinai képviselője. Zsidók, akik a zsidóság ellen tanuskodtak.

Zsidók, akik zsidó közérdekeket denuncináltak,

zsidók, akik maguk Palesztinában élnek, de — nekik nem kell zsidó Palesztina! Agudisták. Nincs erre más kifejezés. Agudisták.

Lord Northcliffe támadásait még csak valahogyan ki fogja heverni a cionista mozgalom. De az aguda viselkedése, denuncinálása meg lesz örökítve a zsidó történelem lapjain.

Dióbelet
megvételre keresünk
Léb Fivérek
Cluj, Telefon 4—71.

Füszes berendezés eladó.
Megtekinthető Kis-u.
29. sz. Ertekezhetni
Léb Fivérek-nél
Cluj, Telefon 4—71.

Hölgyeim figyeltem!
A központi
**hölgyfodrász
és manikűr
szalonban**
a női fodrászat
minden ágát u. m. hajfonatok és
transzformációk (parókák) készítését,
hajfestést, ondolást, hajmosást, man-
nicürt személyesen végzem.
Hajfesték minden szín-
ben és összes kozme-
tikai cikkek kaphatók.
Terkál volt üzletvezetője
Péterfy Juliska
Cluj, Wessélyni M.-u. 13. udvarban.

HIREK

A lakáshivatal a lakbérleti bizottság ellen. Tegnap a lakáshivatal előtt érdekes esetet tárgyaltak. Hajdu Zoltán hírlapíró, aki hónapok óta feleségével együtt a Petőfi-utca ötödik szám alatt butorozott szobában lakott, már régebben kérvényt adott be megfelelő lakás kiutalása iránt. A Deák Ferenc-utcában egy raktárhelyiséget kiutaltak ugyan a számára, de minthogy ezt a helyiséget nagy költséggel át kellett volna alakítani, Hajdu inkább megmaradt butorozott szobájában. Nemrégiben a Görög-templom utca egyik házában megüresedett egy lakás, amit Hajdu nyomban jelentett a lakáshivatalnak és kérte, hogy a lakást számára utalják ki. A lakáshivatal szabályszerűen kiállította a kiutalást, amelynek alapján Hajdu Zoltán beköltözött az üres lakásba. A napokban azonban az a meglepetés érte, hogy lakásügyében soron kívül szóbeli meghívásra a lakbérleti bizottság elé citálták és tudomására hozták, hogy a lakáshivatal intézkedését megsemmisítve, a Görög-templom-utcai lakást dr. Pál Béla volt járásbírónak ítéli oda. Hajdu Zoltán a rá nézve sérelmes intézkedést megfelelkezte a törvényszéknél.

Nagyvárad rabbiképzőt kap. Bukaresti híradás szerint a nagyvárad ortodox zsidó hitközség mizrachista érzelmi előjárósága megkapta a kultuszminisztériumtól a jogot arra, hogy nyilvános rabbiiskolát állítson fel. A jelenlegi polgári leányiskola épületét rabbinövendék-internátussá alakítják át. A polgári fiúiskolát felosztják és oda helyezik a leányiskolát. Az iskola igazgatója Fuchs Benjamin főrabbi lesz, igazgatója pedig Zimetbaum Dávid.

Cionista élet Besztercén. Besztercén a Mirjam Leányegyesület és a Barkochba Sportegyesület március 5-én műsoros táncestélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét a besztercei héber óvoda céljaira fordítják. Közvetlenül az estély után a Mirjam egy kézimunkakiállítás is rendez, melynek jövedelmét szintén az óvodára fordítják. Az ország különböző leányegyesületei részéről már eddig is számos értékes héber motívumu kézimunka érkezett. A Mirjam ezután kéri fel a kiállításra részt venni óhajto testvéregyesületeket, hogy résztvételüket legkésőbb március másodikáig jelentsék be az egyesület címére: A Zsidó Nemzeti Szövetség besztercei helyi csoportjának irodája, Bistrita, Str. Reis Nr. 9.

Az állatvásárok forgalmi adója. Erdélyben Kolozsvár az egyetlen hely, ahol még eddig nem hajtották be az állatvásáron eladásra kerülő állatok árából az egy százalékos forgalmi adót. A pénzügyminisztérium utasította a kolozsvári pénzügyi rezortot, hogy a rendeletet a megye területén haladéktalanul léptesse életbe. A rendelet nem vonatkozik azokra a kisbirtokosokra, akik évente legfeljebb négy állatot adnak el.

Megtartják a Haggibbor mai teadélutánját. A Haggibbor mára hirdetett teadélutánját a rendezőség megtartja, bár technikai okok miatt a műsor elmarad. A közönséget hívós zene és késő estig tartó tánc fogja szórakoztatni.

Ruszinkói zsidók a köztársasági elnök előtt. Prágából jelentik: A konzervatív zsidó párt vágyához híven küldöttséget menesztett a köztársasági elnökhöz azzal a céllal, hogy a zsidóság kéréseit tolmácsolja az elnöknek. A küldöttség vezetői Weisz Kálmán ungvári és Ungár Márkus prágai pártelnökök voltak. A kihallgatáson első sorban a hitközségi autonómia, a választói jogosultság és az iskolakérdés ügyében referáltak, majd nagy vonásokban esetelték a ruszinkói zsidóság helyzetét és azok számára speciális elbírálást kértek. A köztársasági elnök megígértte, hogy a közölteteket és elismerte a különbséget a ruszinkói és csehszlovákiai zsidóság mentalitása között.

Az élesdi zsidó nemzeti szövetség kulturstélye. Az erdélyi zsidó nemzeti szövetség élesdi csoportja február 26-án 9 órai kezdettel az Erzsébet-szálloda összes termeiben műsorral összekötött kultur estélyt rendez. Az ünnepélyen megjelenik Marton Ernő, az Uj Kelet szerkesztője is.

Anglia ellenőrzi Németországot

Nollet tábornok visszamegy Berlinbe. Lloyd George sikere calaisi találkozóán — Angora nem köt szerződést Oroszország beleegyezése nélkül — Orosz-helga tárgyalások

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Ugylátszik, az angol-francia ellen-tétek véglegesen elismultak. Poincaré és Lloyd George találkozására még nem történt meg, de a közeli órákban várják. Havas jelentése szerint francia területen lesz a találkozó. A Reuter azt jelenti, hogy Lloyd George azért nem mehet Párisba, mert Mary hercegnő házassága miatt sürgősen vissza kell térnie Londonba. Az angol premier csak egy napig maradhat távol a fővárostól. Utjára a titkáriján kívül senkise kíséri el. Bebizonyosodik, az Uj Kelet föltevése, hogy

Benes csehszlovák külügyminiszter volt a közvetítő London és Páris között.

Ma ezt egy párisi távirat megerősíti. A francia sajtó nagy megnyugvással fogadja a találkozó híreit s a feszültség enyhülésének fogja fel, jóllehet mindenki tisztában van vele, hogy Anglia nem közeledett túlságosan Franciaországhoz. Politikai körökben az egész ügyet Lloyd George sikerének tekintik, aki

a francia jegyzékekre nem válszolt s most sikerült az ügyeket szóbeli tárgyalások útjára terelni.

Sokat várnak attól a beszámólótól, amit Benes Prágában a külügyi bizottság előtt tett utja eredményeiről. Lehet, hogy a csehszlovák államférfi érinteni fogja az angol-francia ellen-tétek kérdését is. Berlini távirat jelenti Londonból, hogy Lloyd George egy banketten ezt mondotta: „Boldognak érzem magam, hogy Franciaország és Anglia között teljes a harmónia.” A francia-angol közeledés Berlinben nem nagy örömet keltett. Félnek tőle, hogy

Anglia eddigi barátságos magatartásán Németország rovására változtat.

Kínos feltűnést keltettek azok a lapjelentések, hogy Nollet angol tábornok rövidesen visszatér Berlinbe, mert Lloyd George kormánya hozzá-

Tolstoj felesége. A nagy orosz író felesége az utolsó években Xantipenként élt az emberek tudatában. Neki tulajdonították Tolstoj utolsó hónapjainak gyöttrődéseit és hogy a költő otthonától távol, sivár elhagyatottságban pusztult el. Maga Romain Rolland is kritikátlanul vette és feldolgozta ezt a valótlanságot. Tolstoj fia mostanában a „Figaro” hasábjain megemlékezik apja munkarendjéről és a megemlékezések során anyjáról is ír néhány jellemző sort:

— Tizenhárom voltunk testvérek — írja a fiatal Tolstoj — és ha apánk bejött közénk a gyerekszobába, mintha hirtelen széles, nyugodt napsütés támadt volna. Lehajolt anyánkhoz és gyöngéden megcsókolta.

Ha nincs sok dolgod, adok neked — szokta mondani apám. Hoztam egy nyálbó kizíratot és már íróasztalodra is tettem. Kérlek, nézd át őket. Igazán röstellem, hogy ilyesmivel is fárasszalak.

— Jó, jó — szöltt anyám — most nincsen dolgom, nyomban hozzáfogok a munkához.

És a karján pihenő gyermeket odaadta a cselédnek és sietett a munkához. Megtörtént, hogy éjjel utánig, némelykor hajnalig görnyedt apám kizíratát fölött. Apám be szokott nézni és ha anyám valamit értelmetlennek talált, megmutatta neki. Néhány pillanatnyi habozás után apám kijavította a kizíratot, homlokon, majd kézen csókolta anyámat.

Vacsorához csak éjjeli tíz óra után ültek, miután a gyerekeket ágyba fektették. Apám bőségesen evett a hideg husból és fehér bort ivott, anyám vajas kenyeret evett és teázott utána. Gyakran megtörtént, hogy apám hajnali négy óráig dolgozott, míg ugyanakkor anyám sötétkék bluzainkat varrta.

járult Németország ellenőrzésének meghosszabbításához. Az angol lapok ezt azzal okolják meg, hogy az utóbbi kutatások alkalmával igen nagymennyiségű fegyverneműt találtak elrejtve,

ez teszi szükségessé Németország további ellenőrzését.

Oroszországban meglehetősen nyugtalanítást keltett az a hír, hogy Angora titkos szerződést kötött volna Franciaországgal és ennek a titkos szerződésnek oroszellenes záradékai vannak. Most, hogy az angorai kormány megbízottakat küldött, hogy Kemal pasa békefeltételeiről tárgyaljanak, Londonban, Rómában, Párisban, az angorai kormány biztosította a moszkvai kormányt, hogy európai utján

nem köt Oroszország hozzájárulása nélkül semilyen megállapodást.

Az oroszok közben folytatják diplomáciai és kereskedelmi érintkezéseiket az európai államokkal. Bruxellesből érkező távirat szerint a belga ipartársulatok képviselői tárgyalásokat folytattak Ipatievvel, a szovjetkormány kiküldöttjével az oroszországi belga iparvállalatok tulajdonjogának elismerése dolgában. A tárgyalások már előrehaladott stádiumban vannak. Ha a szovjetkormány elismeri a belgiumi vállalatok tulajdonjogát,

nagyobb belga kereskedőcsoport fog Oroszországba utazni, hogy a két ország kereskedelmét és iparát közelebb hozzák egymáshoz.

Az olasz kormányválságot még mindig nem lehetett elintézni. A király újra csak Pactát bízta meg kabinetalakítással. Pacta dezignálása Giolitti győzelmét jelenti, mert ő Giolitti legjobb barátja. Azt hiszik, hogy sikerülnie fog a katolikus néppártot a demokratákkal kibékíteni. Tittoni kijelentette, hogy a génuai konferenciára küldendő olasz bizottság elnökségét elvállalja, a kormányba azonban nem lép be.

Tolstoj élete utolsó hónapjaiban valószínűleg a munka súlya alatt lelkiileg összeroppanva hagyta el otthonát és rosszindulatú rokonok és „barátok” rágalma volt a hír, hogy felesége üldözte ki a költő számára legdrágább helyről.

Földrengés S. atnáron. Szatmárról, jelentik: Vasárnap délben földrengés a város különböző pontjain, de különösen a lakóházakban több erős lökést észleltek. Egyes helyeken, különösen az emeleti lakásokban megrengt a padló és meg-ingogtak a butorok.

Felmentették a munkácsi össekesküvéket. Munkácsról jelentik: A mozgósítás napjaiban hét munkácsi polgárt egy politikai ügynök feljelentésére letartóztattak. A feljelentés szerint a vádlottak a Tótföldet fel akarták lázítani a csehok ellen, hogy így visszaeseteljék Magyarországhoz. A bíróság valamennyi vádlottakat felmentette a vád alól, mivel a vád állítását beigazolták.

A bécsi vasúti konferenciáról. Bécsből jelentik: Az ottani nemzetközi vasúti konferencián megkezdődött a következő kérdések kerültek tárgyalás alá: személy és teheráruforgalom Great—Eastau, Railway—Innsbruck Kufsteinon át. Közvetlen összeköttetés Anglia, Belgium, Hollandia között. Rendezni is állandósítani fogják a Simplon viteldíját is, amely most napról-napra változik.

Halóházás. Az erdélyi cionista mozgalomnak ismét halottja van. Bretter Sándor segesvári földbirtokos halt meg, hetven éves korában. Az elhunyt két izben is járt kint Palesztinában, ahol földet vásárolt és építkezni akart. Temetésén megjelent az egész város közönsége felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül.

Nyilatkozat. Napok óta olyan híreket terjesztenek a clujzi Zsidó Menza Akademiáról, hogy annak helyiségeiben a tagok péntek este és szombaton dohányoznak. Megállapítottuk, hogy a híresztelések valótlannak, rosszakaratúak és csak azt célozzák, hogy diákszociális intézményünk részére a vallásos zsidóság adományait megszüntessék. A menza konyhája és minden más helyisége szigoruan ortodox felügyelet alatt áll, a diákoknak minden vallásellenes cselekedet szigoruan meg van tiltva. Minderről bárki személyesen meggyőződhet. Cluj, 1922 február 25. Jámbor Ferenc főtitkár, Knöpfler Bernát elnök.

Házasság. Blau Annuska Nagyvárad és Strassburger Márton Arad helyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kiadó lakások. Még néhány két- és háromszobás lakás kiadó november 1-ére Honvéd-utca 41 és Fellegvári-ut (Rákóczi-ut mellett) 114 szám alatt építendő házakban, Tervek, feltételek betelintethők, előjegyzéseket elfogad. Deveseresi mérnök és építésztervező és művezető irodája (Fellegvári-ut 112, telefon 964) és a Közgazdasági Bank (Unió-ut 20, telefon 949).

Perzsaszöveg szövevénytanfolyam. A nagyvárad vezetőség által rendezett valódi perzsaszöveg szövevénytanfolyam március 1-én nyílik meg Malom-átcái Iparművészeti Múzeumnak, II. emeletén. Minden nő és ha lehet férfi is, tanulja meg a szövevény és értékes művészetét. Beiratkozni március 1-től a tanfolyam helyiségében lehet. Hozzávaló minta és anyag jutányosan bezeresíthető. Tanórák 10—12-ig, d. u. 3—8-ig. Kezdet munkák az órák alatt megtelintethők.

Bzokok, ipari és kereskedelmi részvénytársaságok vezetőit is felkérjük, hogy az 1921 évre vonatkozó zárszámadásaikat, mérleg és eredményszámait, — ha egyébként nem lehet kéziratban — a nagyiparosok és nagykereskedők pedig a hozzájuk juttatott kérdőíveket címünkre sürgősen küldjék be.

Román kereskedelmi Ipari és Pénzügyi Compass szerkesztősége Cluj (Kolozsvár), Cal. Victoriei (v. Kosuth Lajos-utca) No. 19, telefon 784.

Eldírákos hírelesített ürmértékek
nagyban gyártása 1296

GRÜNWARD JAKAB

villanyerőre berendezett gyárában legjutányosabban szereshetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazui (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

ÉKSZERESZEK

étük és kirakatállványok mindenféle cikk részére nagy választékban érkeztek az

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaáru nagykereskedéshez, Cluj, Strada Filipescu (Óvár) Szentlélek-utca 1299

Nagymennyiségű lámpaár, cseh táblaár, karabát porcellán és Dittmar-téle lámpaár érkezt.

DEUTSCH R. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldia-ut.) 4.

TELEFON 71.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

Nachum Szokolov nagy beszéde Filadelfiában.

A filadelfiai zsidók százezer dollárt adtak a Keren Hajjeszódra.

Az Uj Kelet tudósítójától.

Filadelfiában, Nachum Szokolov ottlétekor, népgyűlést tartottak, amelyen Szokolov is beszélt. Nagy politikai beszédet mondott, amelyet az amerikai lapok kimerítően ismertettek.

Kilenc évvel ezelőtt, — mondotta Szokolov, — voltam először Amerikában. Azóta, mostanig különböző nagy események történtek: akkoriban a cionizmus jámbor terv, szent óhaj volt, ma — ezt mindenki tudja, — valóság. Jött a Balfour deklaráció, majd Sanremó, majd egy újabb Sanremó: Washington. Erre a második Sanremóra szükségünk volt a habozók miatt, hogy beigazoljuk előttük, íme a Balfour deklaráció nem diplomáciai játék.

Pénteken audiencián voltam a hatalmas köztársaság elnökénél és itt, a nagy amerikai nyilvánosság előtt kijelenthetem, hogy az audiencia után tisztában voltam vele, ez a köztársaság a palesztinai zsidó otthon megteremtését kívánatosnak tartja és a cél elérésére hajlandó megadni minden támogatást.

E szavak nyomán valóságos tapsorkán tört ki. A hallgatók percekig tapsoltak és éljenek.

Azt mondtam nagy elnököknek, — folytatta Szokolov, — szemünkre vetik Palesztinába való minoritásunkat. Megmagyaráztam, hogy a mig kisebbségi politikánk Palesztinában a többség javát szolgálja: kulturát adunk és nagyszerű szabadságokat, amelyek mellett az arab és más nemzetiségek is kitűnően tudnak majd fejlődni. Az elnök belátta szavaim igazát.

Zsidók! A cionizmus ma már nem érc, ma már konkrétum. Nekünk pénzügyi támogatással, vagy munkával hozzá kell járulnunk, hogy az ország megnyíljon testvéreink számára. Az újjáépítő munka a mi dolgunk, nem várhatjuk azt másoktól. A ker és a történelem olyan utakat írt el számunkra, amelyekre már előre kell indulnunk, amelyekről letérnünk nem lehet. Nagy erőpróba előtt állunk. Nekünk ezt az erőpróbát minden körülmények között át kell mennünk. Vagy azt hiszitek, hogy a

megkezdett munkát abbahagyhatjuk? Pusztulásnak tehetjük ki, vagy engedjük, hogy idegenek folytassák azt? Valamikor voltak cionisták és anticionisták. Ilyen megkülönböztetés ma már nincs. Ma vagy zsidó valaki, vagy nem zsidó. A zsidó küzd saját országáért, egyéni kulturáját, erőt és tehetsége fejlődéséért. Aki ezeket nem teszi, az nem számít zsidónak. Harcot hirdetünk, de nem gyilkoló harcot: a palesztinai inség, a fizikai és szellemi nyomor és elhagyatottság elleni harcot. Az omladékokat el fogjuk takarítani ásóval, kapával. A szívekbe és agyvelőkbe befészkeldött félreértéseket el fogjuk takarítani példaadásunkkal. A Szinaj hegyén vállalt „Naase venisima” ígéretet be akarjuk váltani.

Szokolov nagyhatású beszéde után, az ülést előkészítő bizottság jelentette, hogy a jelenlévők közül néhányan nagyobb összeget jegyeztek a Keren Hajjeszódra. A gyűjtés eredménye körülbelül százezer dollár. A mitíngen felszóltak még Warburg tanár és H. Goldstein is.

Tényleg felfüggesztik a Titulescu-féle adótörvényeket. Az Uj Kelet már megírta, hogy a kormány utasította az ország összes pénzügyi hatóságait, hogy további intézkedésig szedjék be a régi adókat. A rendelet szerint az új adók kivetését további intézkedésig függőben kell tartani, kivéve az E és G céduláris adókat. A pénzügyigazgatóságok ennek kapcsán utasították az összes adóhivatalokat, hogy a múlt évi adókat haladéktalanul szedjék be és erről pontos kimutatást küldjenek a pénzügyminiszter legújabb rendelete figyelemzetei a pénzügyigazgatóságok, hogy a kimutatásokat terjesszék be a pénzügyminisztériumba, aminek alapján az új adótörvényeken elkészíthetik az utolsó simitásokat.

Exportvágóhíd épül Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Egy külföldi tőkekonzorcium elvi ajánlatot tett a városnak arra, hogy Nagyváradon állandó exportvágást rendez be olyképp, hogy a különböző kivitelre szánt vágóállatok beraktározására nagy istállókat épít. Információink szerint a részvénytársaság alapítói már tárgyaltak is az illetékes bukaresti és kolozsvári hivatalos körökkel, amelyek egyértelműen kedvezően vélekednek az érdekes terv keresztültvitelét és életrevalóságát illetően.

Farkas, neked olyan jó szíved van

Írta: Ujvári Péter

Amíg olyan emberek vannak a világon, mint Kropp Farkas, addig muszáj hinni abban, hogy nagy jövőre peccsételte meg sorsunkat a jó isten. Sok esztendőn keresztül mindig Kropp Farkast láttam magam előtt, mikor szombatnapokon a Tóra előhíváltak. Lehunytam a szemem és mély meggyőződéssel dicsértem az istent, amiért hogy minden népek közül minket választott ki. Az almemor körül hajladozott Ingver Naei és Cimmet Dolfi és Nelkenstau Maxi, meg sok más nagyon jó zsidó, de valamilyen foglalkozása mindegyiknek volt és nem mertem rájuk fogni, hogy ők azok, akiket az isten kiválasztott. Nem rossz emberek, de hibásak; egy esőpetet se látszik meg rajtuk, hogy valami különös nagy gonddal szortirozták ki őket a sok közül. Kropp Farkast azonban mustrának tették abba a nagy világkosárba, ahol emberek és népek éretit gyümölcse romlik. Lehunytam a szemem és dicsértem az istent és láttam Kropp Farkast. Hosszu, sovány és tekintélyes. Az arca beesett és a szeme kidülledt. A szakála olyan, mint az asszír királyoké, csak hogy inkább vörhenyeges, mint fekete és gyöngyöket se font a szakálába. A gyöngyök inkább a szemében szikráztak, mert nagyon lágy szíve volt és a megható dolgok meghatótták. A saját jósága is meghatóta és ilyenkor könnyezett.

Hát ilyen volt. Szelid és könyörületes. Senkire gyűlött és senkire se haragudott. Nagyon szerette az embereket, akiket nem ismert. Csak a nagykereskedőket utálta. Mert pontos és akkuratúros volt és nagyon bántotta, hogy a nagykereskedők is ilyenek.

— Ugyan ne vesződj már azzal a könyvvél — kérte sokszor a felesége. — Kell is ez a dupla könyvvezetés.

— Kell, Pepim drága, — mondta Kropp Farkas komolyan. — Az embernek tudni kell: kinek tartozik és mikor esedékes az adósság. Ha nem tudja, megeshetik, hogy pont akkor fizet az ember, mikor muszáj fizetni. De ilyenkor csak a bolond fizet. Itt van, né. Annak az akasztófávirágnak a Nádor-utcából is ma kéne fizetni.

— Kifizeted? — Egy nyavalyát. Hadd caplizzon. Ámbár ha meggondolom, nem érdemli meg. Ezek a zsvány nagykereskedők nem érdemlik meg, hogy az ember örömet szerezzen nekik. Megérdemelnék, hogy az ember pontosan szurja ki a szemüket azzal a pár rongyos ezressel, ami ultimókor esedékes. Mert akkor eszébe se jut ennek a bagázsának, hogy lehetne az más-képen is és a szép drága ezreket úgy sóprik be, mint a rongyot. Nem esodálkoznak és nem örülnek. De ha a terminus letelt és a pénz még se jön, akkor töri őket a nyavalya és reszketnek és attól félnek, hogy annak a Kropp Farkasnak bankroton jár az esze és mikor aztán négy hét mulva mégis fizetek, oda vannak a boldogságtól, hogy az a bolond Kropp

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A párisi színház

Két vigjáték-bemutató

Az Uj Kelet párisi levelezőjétől

A párisi színházi életnek egyszerre két újdonsága is van. Két vigjáték, tipikus párisi termékek, sok szellemességgel, kevés szentimentalizmussal: semmivel sem jobb, de semmivel sem rosszabbak a megszokott francia vigjátékoknál. Az élethez és költői értékhez egyiknek sines sok köze. A „Banco!” című vigjáték szerzője Alfred Savoil, hosszú ideig komoly verses drámákkal próbálkozott és állandó balsikerek és bukások után, most egy merész lendülettel átnyergelt a vigjáték terére. Vigjátékírói első próbálkozását a közönség jóindulattal fogadta, mindamellett, hogy a darab meséje meglehetősen banális. A fiatal és szép Charlotte szülei akarata ellenére férjhez megy a szoknyavadász de Lussac-hoz. A házasság boldogtalan, a házaspár elválk és a fiatalasszony csakhamar újra férjhez megy Deslignieres báróhoz. Közben kitör a háború, a kalandos de Lussac repülőgépezető lesz, vakmerőségével minden kitűntetést megszerez magának és az újságok, mint nemzeti hőst ünneplik. Charlotte is értesül egykori férjének híreről, de a szerelem már rég elszállt, de Lussac dicsősége hidegen hagyja őt. De Lussac azonban nem felejtette el egykori feleségét, mulatságos vigjátéki praktikákkal kierőszakolja, hogy közelébe férközhessen, fölgujtja Deslignieres báró gazdasági épületeit, hogy a férj így eltávolítsa a fiatal asszony mellől. A magára maradt okos asszony azonban erősen védekezik, ismeri egykori férje gyöngéit és kártyázni kezd vele. A kártyaparti hajnalig tart, mikor is a férj visszaérkezik a tűz helyéről és de Lussac, nagy pénzvesztéssel áll föl az asztal mellől és legyőzve kullogna el, — ha az asszony engedné. Mert a darab nem volna vérbeli párisi vigjáték, ha nem házasságtöréssel végződne.

A másik újdonság, a színésziroknak Tristan Bernardnak „Mylone” című vigjátéka. A cselekvény kiindulópontja egy végrendelet, mely szerint a meghalt nagybácsi több milliónyi

vagyonát azzal föltétellel hagyja unokaöccsére, ha Jeanne kisasszonyt feleségül veszi. A többi unokatestvér persze minden módon igyekezik megakadályozni ezt a házasságot. Kompromittálni igyekeznek Jeannet, akiről egyébként kiderül, hogy a meghalt nagybácsi törvénytelen leánya. A szerelem azonban győz az unokatestvérek ármánykodásán, a két fiatal teremtés egymásé lesz és ezzel eldőlt az örökség sorsa is. A cselekvény meglehetősen lassumenetű, de mint Tristan Bernard minden darabjában, telve van mulatságos helyzetekkel, ötletekkel és humorral. A szerző maga nem játszott darabjában. De épen most lépet föl egy régebbi darabjának a „Condimet ur” reprizén, amelyben mint színész is nagy sikert aratott.

Filharmonikus hangverseny Szatmáron.

Szatmári tudósítónk jelenti: Az elmúlt nyáron megalakított Zenekedvelők Egyesülete február 20-án rendezte az Uránia nagytermében második filharmonikus hangversenyét. Műsoron volt Goldmark Sakuntala nyitánya, Beethoven hatodik szimfóniája és Meyerbeer koronázási indulója a Prófeta c. operából. Az ötvennégy tagú zenekarban hivatásos zenészek és művészeket kívül főleg dilettáns zenekarátok játszottak. A zenekar mégis igen szép összjátékot produkált. A zenekart Hoffmann Ferenc egyesületi karmester tanította be és dirigálta. A zeneestélyen Kovács Lajos dr. hegedűszólóban Wieniavsky d-moll hegedűversenyét adta elő kiforrott tudással. A hangverseny rendezése körül különösen sokat tevékenykedett a karmesteren kívül dr. Havas Miklós egyesületi igazgató és Szőke Lajos főmérnök. (s. m.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Vasárnap d. u.: Szerencsetánc. (Operettj. 10-öszer. Olesó helyárrakkal.)
Vasárnap este: Gyimesi vadrig. (Rendes helyárrakkal. Napibérlet 104. szám. D.)
Hétfő: Kék mazar. (Operettj. 7-öszer. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 105. szám. A.)
Kedd: Romeo és Julia. (Operarepriz. Uj betanulással s új szereposztással. Operahelyárrakkal. Operabérlet 15. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Szerda: Szentivánéji álom. (Uj betanulással. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 106. szám. B.)
Csütörtök: Bob herceg. (Pintér Böske vendéjjátékával. Általános bérletszünetben. Premierhelyárrakkal.)
Péntek: Stambul rózsája. (Pintér Böske vendéjjátékával. Általános bérletszünetben. Premierhelyárrakkal.)
Szombat d. u.: Szerencsétánc. (Igen olesó 1/2-ára leszállított helyárrakkal.)

— Azt akarod, hogy megszegyem? Pepim, azt akarod?
Pepi szinte elhalványodott. Erre nem gondolt.

Kropp Farkas észrevette az asszony bűnbánó megütődését és még keményebb rosszalással esőváltta meg a fejét.

— Pepi, nem tudok rádismerni. Hogy Kesztenbaumnének pénzt küldjek? Hát lehet ennek pénzt küldeni? Szabad ennek pénzt küldeni? A megboldogult Kesztenbaum megfordulna a sírjában, ha megtudná, hogy a e aládja emnyire jutott. Milyen gyönyörű boltja volt annak a Kesztenbaumnak és elszott, minden elszott. És most megy az asszony a chevrához, meg a hitközséghez, de lopva, hogy meg ne lássák. Ha ő nem akarja, hogy a nyomorít meglássuk, hát ne lássuk meg. A szegény ember büszkeségét tisztelni kell. Pepi, inkább meghalok, de a Kesztenbaumné nem fogom megajánlani. Bizzuk csak a jó istenre, az nem hagyja el az árvákat és az özvegyeket.

Pepi valósággal meggörnyedt az emberszeretnek ez alatt a súlyos fensége alatt. Lehajtott a fejét és azt mondta:

— Igazad van, Farkas. Azt a szegény Kesztenbaumné nem szabad megszegyem.

— Senkire szabad. Ami pedig a Kesztenbaumot illeti, hát az isten nyugtassa, épen eleget kapott tőlem.

Az asszony intett. Bizony eleget kapott az uratól.

— Emlékszel rá? — kérdezte Kropp Farkas és a belseje is reszketett attól a gondolattól, hogy Pepi talán már nem tudja.

De Pepi tudta. Hogyne tudná. Ilyet

at. Napok óta olyan nek a eluji Zsidó ikáról, hogy annak tagok péntek este és nyoznak. Megállapíresztelések valótlauak és csak azt céakszociális intézméa vallásos zsidóság szüntessék. A menza minden más helyisége x felügyelet alatt áll, minden vallásellenesuan meg van tiltva. személyesen meg. 1922 február 25. főtktár, Knöpfler

g Blau Annuska Strassburger Márton Minden külön érte.

k. Még néhány két-és kiadó november 1-ére Fellegvári-ut (Rákóczi-ut) alatt építendő házakban. betekinthető, előjegyzási-keri mérnök és építész-ő irodája (Fellegvári-ut s a Közgazdasági Bank 948).

eg szövegetanfolyam. A g által rendezett valódi vókurzus március 1-én iteai Iparművészeti M-n. Minden nő és ha le- meg a szöveg könyvü és Boitarkozni március 1-től gében lehet. Hozzávaló utányosan bezereshető. d. u. 3-8ig. Kezdetűt megtekinthető.

i és kereskedelmi rész- tetőtt ezáltal is felkérjük, vonakodni zárzámas eredményszámálkat, em lehet köziratban — nagykereskedők pedig a érlőveket címünkre sür-

elmi Ijari és Pénzügyi ség: Cluj (Kolozsvár), Kosuth Lajos-utca) No.

ositott Ürmértékek nt gyártása 1296

ALD JAKAB

endezert gyárában ereshető fe. Ugyanott cikkek kaphatók. Cluj, . Széchenyi-tér) 13. sz.

RÉSZEK

íratatállványok k részére nagy érkeztek az

ENTA

és alpaccáru éséhez, Cluj, pescu (Óvár) élek-utca 1299

á lámpára, cseh badi porcellán és mpára érkezett.

H. H. I.

porcellán nagy- szvénytársaság

— Nagyvárad a (v. Zöldia-u.) 4.

TON 71.

id kiszolgálás.

Szombat este: Ártatlan Zsuzsa. (Pintér Böske vendéglátókéval. Általános bérletszünetben. Premierhelyekkel.)

Vasárnap d. u.: Mánás Miska. (Olcsó helyekkel.)

Vasárnap este: Két árva. (Általános bérletszünetben. Rendes helyekkel.)

Hétfő: Gazdag lány. (Ujdonság, 4-edszer. Rendes helyekkel. Napibérlet 107. szám. C.)

Kedd: Álarok. (Ujdonság, 5-ödször. Rendes helyekkel. Napibérlet 108. szám. D.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Szentivánéji álom. Szentivánéji művészi eseményre készül a színház. Shakespeare klasszikus mesejátékát, a Szentivánéji álom-ot fogják szedni este új betanulással bemutatni. A rendezést az igazgató végzi. A főszerepeket Izsáky Margit, Poór Lili, Baróti Erzs, Hajnal Klári, Táray Böske, Lengyel, Leóvey, Táray, Nagy Gyula, Berki József, Oláh Ferenc, Bőrczi Mihály, Pattantyus és Forgács fogják játszani. Mendelsohn teljes zenéje kíséri a Szentivánéji álom előadását. A zenekart Bródy Miklós dr. vezényli.

Pintér Böske vendéglátéka. Három egymásutáni estén fog fellépni Pintér Böske: Csütörtökön a Bob herceg-ben, Pénteken a Sztambul rózsája-ban, szombaton pedig az Ártatlan Zsuzsi-ban. Mind a három előadást bérletszünetben, premierhelyekkel tartják meg.

Kék mazur. Hétfőn este Lehár óriási sikerű operettje, a Kék mazur fog színrekerülni.

Gazdag lány és Álarok. Az idei évad két legnagyobb sikerű ujdonsága, Bíró Lajos Álarok című drámája és Szentes Béla Gazdag lány című vígjátéka. A jövő hét kedd estéjére van kitűzve az Álarok. A Gazdag lány eddig háromszor került színre. Hétfőn este lesz a negyedik előadása.

Apolló mozgóban: Vasárnap, Álom volt, szentimentális filmszínű, egy színész nő szerelemének története. Főszerepben: Erna Morona. Hétfő, kedd a Nordisk gyárak szenzációs kalanddrámája, Modern szelvények. Dr. Arlington detektív hajszája. Tom és Jim, két elszánt gonosztevő ikertervűek. Hasonlóságukat fölhasználva, egyik büntetett a másik után követik el és a rendőrség tetheletlen velük szemben, mert mindig alibit bizonyítanak. Szerda, csütörtök, a túlkörkép, egy műlovarnó regénye, címszerepben Maria Dienezzen. Péntek, szombat, vasárnap nagy Nordisk sláger, Putifárné. Főszerepben: Ebba Thomsen.

Egyetem mozgóban: Vasárnap. Mula a sítán, misztikus filmszínű. Főszerepben a kintinó Paul Wegener. Hétfő, kedd, a zarándok naplója, csodaszép filmvígjáték. Aranyos humoru, végtelen bájos vígjáték. Ne menjünk félre. Főszerepben: Henry Porten. Csütörtök, péntek, a francia Pathé-gyár artisztikus drámai jelenete, A szív kiáltása. Főszerepben az utánozhatatlan alakító képességű és elbájoló szépségű filmstar, Florence Reed. Vasárnapotól óriási sikerű erkölcsdráma, A kurtizán leánya első része. Főszerepben egy új filmszínű: Mia Pankau.

Uránia mozgóban: Vasárnap, A nap lovagja. Bródy megrázó drámája, egy tragikus újságírói karrier története. Hétfő, kedd, szerda, A Ravengar filmrejtély harmadik fejezete, csütörtök, péntek, szombat ugyan e

filmremek negyedik és befejező része. Előzetben a többi sorozatos filmekkel, a Ravengar cselekménye nem lnyhul el, hanem éppen a harmadik fejezetben éri el csúcspontját. Az Uránia mozgó igazgatósága közli

a Ravengar-rejtélyen résztvevőkkel, hogy a helyesen megfejtek között kitűzött díjak a kisorsolása hétfőn, 27-én lesz, a 9 órai előadás keretében. Vasárnapotól Fekete álarok alatt elsőrangú cirkuszatrakció.

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláv piacot

Németország és Ausztria országa

Az Uj Kelet tudósítójától

Több ízben hírt adtunk arról a versengésről, amelyet az európai államok a jugoszláv piacért folytatnak. A belgrádi vámügyi vezérigazgatóság a napokban tette közzé hivatalos jelentését, amely a behozatalra vonatkozólag igen érdekes adatokat tartalmaz és megvilágítja a verseny mai állását. A kimutatás szerint a jugoszláv piacon Németország és Ausztria jutottak előtérbe a szövetséges államok pedig különböző nehézségek miatt napról-napra hátrébb szorulnak. Csehország magas valutája miatt, Olaszország pedig a politikai feszültség következtében nem tud importálni az S. H. S. királyságba. Az érdekesebb adatok az 1920 évre a következők:

Olaszország 1.268.232.000 dinár, az összes behozatal 36,6 százaléka, Ausztria 724.081.700 dinár, az összes behozatal 29,6 százaléka, Csehszlovákia 321.516.350 dinár, az összes behozatal 9,3 százalékkal, Anglia 244.326.000 dinár, az összes behozatal 7 százaléka, Franciaország 132.293.500 dinár, az összes behozatal 3,8 százaléka, Egyesült-Államok 82.212.000 dinár, az összes behozatal 2,4 százaléka, Németország 50.261.000 dinár, az összes behozatal 1,4 százaléka, Románia 132.293.000 dinár, az összes behozatal 3,8 százaléka.

Az 1921 év első hat hónapjának Jugoszlávia külkereskedelmi mérlege már úgy a behozatal, mint a kivitel tekintetében Ausztriát mutatja a jugoszláv kereskedelmi forgalom legérdekesebb államának. Ebben a félévben a kivitel és behozatal több állam között oszlik meg, mint 1920-ban mégis: Ausztria behozatala 25,6 százalékat szállította 532.873.500 dinár értékben. Olaszország a behozatal 21,9 százalékat szállította 457.407.500 dinár értékben. Csehszlovákia a behozatal 19,6 százalékat

412.390.500 dinár értékben. Anglia a behozatal 6,6 százalékat szállította 137.840.000 dinár értékben. Franciaország a behozatal 5,8 százalékat szállította 121.852.000 dinár értékben. Németország a behozatal 3,7 százalékat 77.790.900 dinár értékben. Egyesült-Államok a behozatal 1,8 százalékat szállította 38.602.500 dinár értékben. Románia a behozatal 2,0 százalékat szállította 42.345.000 dinár értékben.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a nyugati államokra vonatkozó számadatok korántsem olyan alacsonyok, mint azt a fenti kimutatás mutatja. A nyugati államok ugyanis Szalonikín keresztül szállítják az árut Jugoszláviába és így szállítványaik tekintélyes része a görög csoportban foglal helyet. A görög bevétel 1920-ban kilenc és fél százalékat tett ki, 1921-ben pedig hét egész két tized százalékat. Végül még megemlítjük, hogy Csehszlovákia csak valutája aránytalan megjavulása következtében nyertek tért. A két ország ipara és kereskedelme az utolsó hetekben majdnem kizárólagosan urálja a délszláv piacot.

Belföld

A jövő héten döntenek a kolozsvári iparkamara ügyében. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi miniszter egy újságíró kérdésére kijelentette, hogy a jövő hét folyamán a kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara ügyét elintézi. Beavatottak úgy tudják, hogy a kamarai választásokat a miniszter megsemmisíti, ideiglenes bizottságot (comissia interimara) állít a kamara élére és elrendeli az új választást.

A párisi román aranyat hazahozták. Az Averescu-kormány által Párisba kivitt aranyat, amellyel kapcsolatban hoves hírlapi viták támadtak — mint Bukarestből jelentik — hazaszállítják Bukarestbe. Újabb aranyexportot tervez a kormány és ezzel egyidejűleg ezt az aranymennységet is értékesíteni akarja.

Vasútigazgatók konferenciája. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium február huszonhetedikére együttes konferenciára hívta meg Bukarestbe az ország összes CFR. kerületi igazgatóit. A konferencián a CFR-forgalom összes aktuális kérdéseit megbeszélnek és határoznak az összes sürgős ügyekben.

Román kereskedők Moszkvában. Bukarestből táviratozzák: Holnap 11 román kereskedőből álló csoport utazik Moszkvába, hogy az ottani kereskedelmi körökkel az áruforgalom újrafelvételéről tárgyaljon.

A gázharisnyák elvámolása. Bukarestből jelentik: A központi vámigazgatóság legutóbbi rendelete szerint a gázlámpák részére behozott gyapottizoharisnyákat, mint kötött árut vámolják el. A harisnyák tolját a sulyba beszámítják.

Szabad az illóolajok behozatala. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a gyógyszerárak részére érkező és illatszerek előállítására alkalmas éterolajok behozatala az előirt vámtételek lefizetése után teljesen szabad.

A gabonaforgalom szabadságáért. Bukarestből jelentik: A gabonakereskedők értekezletet tartottak, amelyen azt határozták, hogy kérik fogják a kormánytól a gabonakontingens likvidálását és a gabonaforgalomnak az országban szabaddátételét.

Árlejtési hirdetmények. A következő árlejtési hirdetményeket tették közzé a múlt héten: Vámépület építése Halmiban, uthelyreállítás Szilágyban, járványkórház építése Máramaroszigeten, árvaházimhely építése Balázsaiván, korlátok és kerékvetők Sepsiszentgyörgy, vasbetonhid építés Lugos, iskolajavítás Székelyudvarhely, hidfestés Temesvár. Az állami és megyei utakra a következő helyeken hirdettek kavicszállítási árlejtést: Dicsőszentmárton, Kolozsvár, Brassó, Arad, Csikszereda, Dés, Segesvár, Fogaras, Máramarosziget, Nagyenyed, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy. A brassói III. kerületi vasútigazgatóság Brassóban március másodikán délelőtt tízenegy órára hirdet árlejtést hetven ezer tölgytalpa és kétszáz ezer bükk talpfaszállítására.

A villanyfogyasztási adó. Bukarestből jelentik: A villanyfogyasztási adó nagysága fölülmulta a legvérmesebb várakozásokat is. A pénzügyminisztérium kimutatása szerint múlt év áprilisától ez év február elsőjéig több mint százmillió leit fizettek be villanyfogyasztási adó címén.

nem lehet elfelejteni. Most is úgy emlékszik rá, mintha csak tegnap történt volna. Pedig régen történt. Vagy tiz évvel ezelőtt, mikor Kesztenbaum koldusbotra jutott. Hideg, kemény tél volt akkor és nagyon sokat szenvedett a szegénység. Kesztenbaum kétségbe volt esve, mert kéretet nélkül állt. Hát eljött ő hozzánk és így szólt:

— Farkas, mi régi barátok vagyunk, tegyél értem valamit. Jobb időkben, látod én is megsegítettek.

Kropp Farkasnak könnybe lábadt a két szeme és azt mondta:

— Én rám? mindig számíthatsz, Kesztenbaum. Most csak menj szépen haza és ne emészd magadat. Holnapig majd csak kisütök valamit.

Másnap ragyogott az arca, mikor megint eljött Kesztenbaum. Egy szék mellett állt és a keze a szék támláján reszkedett. A széken egy bunda hevert. Az agkkor nyelletsége nagy foltokat rágott ki a szőrméjéből.

— Nézd, Kesztenbaum — kezdte Kropp Farkas megindultan — sokat gondolkoztam tegnap óta, azt hiszem, nem hiába. A te eseted nem olyan könnyű. Egy pár száz forintal nem tudlak talpraállítani. Már pedig muszáj, hogy talpraállítsalak, mert a barátom vagy. Hát mi a helyzet. Tönkre mentél, az a helyzet. Hiteled nincs, az a helyzet. Üzletet nem nyithatsz, az a helyzet. Téged csak egy jó állás tud kirántani a slamasztikából. De ehhez fellépés kell, olyan megjelenés, amely bizalmat kelt. Van neked ilyen fellépésed? Nincs. A kalapod zsiros, a cipőd nyüvött és a kabátod, no arról még beszélni se

lehet. Hát azt gondoltam: állást adok neked. Nézd, Kesztenbaum, tiz évig hordtam ezt a kabátot, nehezen válok el tőled. De a te kedvedért megteszem. Most adok neked, Kesztenbaum. Itt van. Ezt a kabátot neked adom. Ebben mutatod magad. Ez olyan kabát, hogy száz lépésről az urat árulja el. Vedd fel, Kesztenbaum és keress állást magadnak. Még utazói állást is kaphatsz ebben a kabátban.

Kesztenbaum elvitte a kabátot és Kropp Farkas csak nem sirt, úgy meghatotta a maga jósa.

Pepi pedig a nyakában borult és megcsókolta:

— Farkas, neked olyan jó szived van.

Hát most is ez jutott az eszükbe.

— Hány évig hordta — kérdezte Kropp Farkas és mosolygott a jóérzésiől, mintha édes tejet szüresöltgetne.

— Öt évig, egészen a halálig.

— Stimm. Öt évig hordta. És még akkor is olyan volt, mint az új. Egy tréfa, hogy az milyen szövet volt. Milyen szép, behovéd ember volt abban a kabátban.

Az volt. De állást nem kapott a Kesztenbaum. Kropp Farkas nem is tudta megérteni, hogy az a szép kabát nem keltett elég bizalmat a nagykereskedőkben. Pedig testvérek között is megért öt forintot.

Neki mindenesetre fénypontot jelentett ez a kabát. Mindig úgy gondolt rá, mint életének legnemesebb megnyilatkozására. Büszke volt rá és mint egy apa, mikor elszakad tőle a gyermeke, oly figyelemmel kísérte a sorsát. Sokszor találkozott

Kesztenbaummal és egyszer se mulasztotta el megkérdezni:

— Hát a kabát megvan-e még? Szép darab, csak vigyázz rá.

Szinte bántotta, mikor nem az ő kabátjában látta Kesztenbaumot. Nyáron rendszeren azzal állította meg:

— Miért jössz kabát nélkül?

— Meleg van.

— Mindegy. Azzal a kabáttal mutatható magadat.

Kropp Farkasra ráereszkedett az emlékezés, puhán és fényesféren, mint tikkadt tájra a nyári báránnyfelhő. Hirtelen fölrezzent.

— Mit gondolsz, Pepi, megvan-e még az kabát?

— Nem tudom.

— Tudod, most mit érne ez a kabát? Egy vagyont. Négy-ötezer koronát legalább. Az ember csak jót tegyen. Ha ad, egész szívvel adjon. Egy tréfa, hogy én mit tettem azért a Kesztenbaumért. Ugyan melyik nagykereskedő ad ötezer koronát egy szegény embernek. En nem sajnáltam. Te sajnálsz?

— Én se sajnálom. Ötezer sok pénz, de nem sajnálom.

— Pepi, utána kellene nézni, megvan-e még az a kabát. Ez kiránthatná azt a szegény Kesztenbaumné. Egy egész kapitalist kapna érte, ha eladná.

Pepi elment Kesztenbaumnéhoz. A kabátot nem találta, de talált hat beteg gyereket. Vörhenyben voltak és úgy elgyöngültek az éhségtől, hogy kettőtől-háromról úgy beszél a doktor, mintha a végüket járnák.

Kesztenbaumné a hetedik miatt sirt, aki még egészséges volt.

— Ez is elkapja, ez is elkapja — tördelte a kezét.

Pepi fogta a gyereket és haza vitte. Farkas majd örülni fog.

— Jól tetted — mondta Kropp Farkas — a mi Fánikánkat ugyse kell féltetni, mert ő volt már egyszer vörhenyben.

Kropp is, Kroppné is mindig az árvát ajánrozták. Mindent elkövettek, hogy jól érezze magát.

— Fánika — sugta Pepi a gyerekek fülebe — dugd el a babádat. A szegény kis árvának még megfájdul a szive miatta, mert neki nincs babája.

— Fánika, itt van egy darab csokoládé. De a szegény kis árvának ne adj belőle. Szegényke ma-holnap hazamegy és neki nem adhat csokoládét az édes anyja. Mért fájjon, szegénykének a szive.

Az ebédnél Fánika tejelevest kapott, a kis árva keménymagos levest. Hust nem adott neki Kroppné, csak főzeléket. Agyonra éhezett kis gyomrának még megárdhatna a szokatlan husétel.

Kropp Farkas megértette ezt a gyöngéd gondoskodást és a szeme könnybe lábadt. Letette a villát és gyönyörködve az árvát nézte, ahogy a kását majszolta.

Pepi rátette kezét az ura kezére és mélyesges csodálattal mondta:

— Farkas, te olyan jó ember vagy.

Kropp Farkas szemében könnyek esillogtak.

— Te is jó vagy — rebegette esőndesen.

Cseh delmi b
A prágai kereskedő, amely kérését ajk kereskedő utóbbi visszautas küldöttjér aki men mindaddi újból át don alap res kere semlehe

Külös sárta. Masaryk-dikén de külvönv még az perckor ges mes süinek. madik os kocsi is később f iratlag nál Prág

Páris 132, Prág 1104-50, ssterdam Budapest

Bécs, 1887-50, E don 273-5 Páris 565 Zürich 12

Berlin tiania 35 5800—, H Newyork 4285—, M Budapest

Zürich 234—, A don 2254, szel — Kristian Budapest Bécs 10,

Budap 2640, fon 693—, lira 3480 bel 50-50,

—, di

Felelős Kiadó: Budapest

Clu 2-1922.

A C kebeléber egylet f. toll tart alatti is óráig. A d. u. 5 ünnapély

3409—

VI fi

Hik előbb bet Pály 77-72-77 szabad schchita Megfelel tok Sonn hoz Pan csak a m Világ

Tungs Vülam R. T. Kómál utca 2 Telefo

Külföld

Csehország nem küld kereskedelmi bizottságokat Oroszországba. A prágai „Narodni Politika“ jelentí: A kereskedelemügyi miniszter javaslatát, amely kereskedelmi bizottságok kiküldését ajánlotta az Oroszországgal való kereskedelem újrafelvételére, a legutóbbi minisztertanács elutasította. A visszautasítás Csehország moszkvai kiküldöttjének jelentése alapján történt, aki memorandumban fejtette ki, hogy mindaddig, míg az orosz kereskedelmet újból át nem szervezik a magántulajdon alapján, Oroszországgal rendszeres kereskedelmi összeköttetésről szó sem lehet.

Különvonat a lipcei tavaszi vásárra. Prágából jelentik: Az ottani Masaryk-pályaudvarról március negyedikén délben tizenkét óra öt perckor különvonat indul Lipcsébe, amely még aznap este hét óra huszonhat perckor érkezik meg. Az utasok lényeges menettjei kedvezményben részesülnek. A vonat első, második és harmadik osztályú kocsikból áll és étkezőkocsit is csatolnak hozzá. Jegyek legkésőbb február huszonnóvadikáig táviratilag is előjegyezhetők Emil Wallornál Prága II. Nekazanka 7.

Valutapiac

Paris, febr. 24. Bukarest 8 1/16, Berlin 1 1/2, Prága 19 1/8, Bécs —0.25, Newyork 110 1/2, Brüsszel — London 4801.50, Amsterdam —, Milánó 56 —, Zürich 216 —, Budapest —

Buc, febr. 24. Bukarest 4752.50, Zágráb 187.50, Berlin 2862.50, Budapest 900, London 273.50, Milánó 311 —, Newyork 6200, Párizs 665, Prága 106, Szófia 31, Varsó 156, Zürich 1215.

Berlin, február 24. Lei eff. 166.25, Krisztiania 3530 —, Kopenhága 4580, Stockholm 2800, Helsingfors, Róma 1110, London 965, Newyork 219.25, Párizs 1935 —, Zürich 1285 —, Madrid —, Bécs 440, Prága 374 —, Budapest 3120, Amsterdam —, Bruxelles

Zürich, febr. 24. Bukarest —, Berlin 24 —, Amsterdam —, Newyork 512, London 34, Párizs 4465, Milánó 2600 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 870 —, Budapest 72.50, Zágráb 155 —, Varsó 14 1/2, osztr. kor. 8.50.

Budapest, febr. 24. Lei 518 —, Napoleon 2040, font sterling 3080, leva —, dollár 29 —, francia frank 637.50, márká 332 —, r. 34.8, osztr. kor. 11 —, ru. 30.50, szokol 1190 —, svájci frank 100 —, dinár 840 —, lengyel márká 19.50.

Feladás szerkesztő: MARTON ERNŐ
Társadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.
Műtétéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal!

Cluj-Kolozsvári Chevra Kadisa Szentegylet

Hirdetmény

A Cluj-Kolozsvári Izraelita Hitközség nevében szervezett Chevra Kadisa Szentegylet f. évi március hó 1-től 7-ig tagfelvételt tart a Calea Reg. Ferdinand 52. szám alatti iskolközpületben, naponta d. u. 3-5 óráig. A felvett tagok felavatása márc. 7-én d. u. 5 órakor istentisztelettel kapcsolatos ünnepély keretében fog megtörténni.

Előjáróság

Világos és Galsa egyesült izr. Hitközség elnökségétől.

Pályázat

Hitközségünkönél metsző-kántori állás melletti betöltendő.

Pályázó 40 éven aluli, zsidó, magyar anyanyelvű legyen. Fizetése évi 600 lei, szabad lakás s kortárszolgáltatással, egész szelchita és a szokásos mellékjuttatással. Megfelelő okmányokkal felszerelt pályázatok Sonnenschein Eliás kerületi főrabbi urhoz Pankotára címzendők. Utazási költséget csak a meghívottak térítünk meg.

Világos-Siria (Arad m.), 1922 febr. 19.

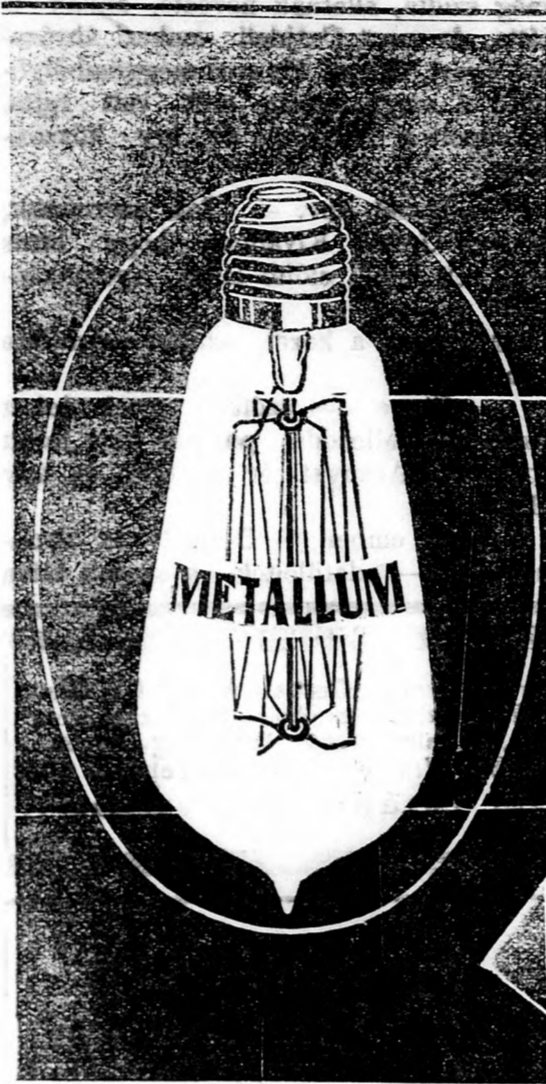
Elnökség

Legolcsóbban elsörendü szalámi és naponta frissen készült hideg felvágottak kaphatók a

Huscarnok és Szalámigyár Rt.-nél

Cluj, G. Barittu (Mafom-u.) 8 alatt Vidéki megrendelések postán, utánvét engros árban pontosan eszközölünk

Árjegyzék és Lebovits és Weinstock

Kereskedők figyelmébe

Cérna DMC CTI (kutyafejű márká gar. 400 yardos)

hímző, harang-cérna 30-100-ig alsószál (Sewing) Aida kötőpamut nagy tételekben érkezett

Landesmann és Weisz

céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrai cernagyár erdélyrészi lerakata. Interurbán telefon 9-30. Postai csomagszállítás utánvétellel.

Textilárut nagyban

legolcsóbban beszerezhet a 2556-1

Réger & Heimovits

cégnél CLUJ, Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 12.

Mirjam késnélküli borotválószert elismert legjobb minőségű, az arcnak teljesen ártalmatlan. Kapható bármely mennyiségben SPITZ SAMUEL testékeskedőnél, Carei Mare. Kérjen árajánlatot.

Tablaüveget minden méretben, lámpaárut, kristályfehér lámpacső és csiszolt üveglámpákat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk 1262

Ausländer Testvérek

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54. En-gros! En-detail!

Automobilüvegek figyelmébe!

Berlini speciális gyártmányú „EGU“ automobil érkezett raktárra. Megtekinthető

Mandula Zsigmond

vezérképviselőnél. Cluj, Calea Reg. Ferd. 110. Telefon: 275.

Képviselőt kerestetek! 3368-1

Au Bon Gout

Bárdos Jenő

párisi és bukaresti áruházak lerakatainak farsangi újdonságai megérkeztek Főfér 4. 1282

Ujrafoncsorozás!

Fintűkrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

באלטיק-אמעריקא-ליניע

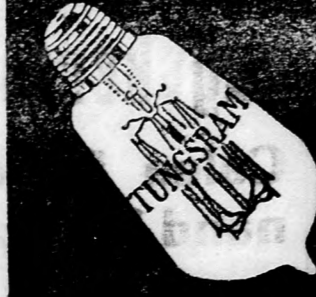
גענעראל פערטרעטונג פיר רומעניע בוקארעסט, דייטש קאנטור קאליע וואקארעסט נומ 60 - איך פיליאן אין נאך רומעניע מערענראמע-ארדעסט; באלטיק ליניע בוקארעסט.

דיע איינציגע אנגעזיע וועלכע מאכט טראנספארטן מיט דער גרעסטער פערזענלעכער בון צום פארט „ראנצין“ בלויז אין 3 טעג, אין און מען וואל בייטען די וואונדער. פון פארט „ראנצין“ נייען אב וועקענליך גוט בעוויסעט שויפען לאמוויע ליטאניע פאלאניע עסטאניע, וועלכע מאכען רעוועלמענטע קורסעס מיט ועדער גוטע בעקוועמליכקייטען. די קאסט פון דעם איבערפארען פאן בוקארעסט נאך אמעריקא, אדער פאן בוקארעסט בון קאנאדא אין דאללאר 105 איי דעם פרייו פערשטענדן זיך;

- 1) דיע נעמיגע וויזעס אין ווייע פאלסט; 2) דאס איבערפארען מיט דעם בעסטען טראנספארט בון צום פארט; 3) קווארטער עסטען אין קאנאדא און פארט בון אין מאס פאן איבערפארען מיט דער שיפ; 4) דאס איבערפארען מיט דער בעסטער שיפ קיין אמעריקא אדער קאנאדע. וויא איך אין כשרע היבע.

ווענען אפארמאציעס אין דיעזער בעציהונג קענען זיך ווערען צו אונזער פירמא. אינפארמאציען ווערען געגעבען אימאנסט איך שריפטליך אויף אלע שפראכען.

Tungsrám Villamosság R. T. Cluj, Kőmalaj-utca 25. Telefon 201.

TUNGSRAM

Noll, Schmoll & Comp

— Kis regény —
Írta: **Solem Alejchem**
(Szabó Imre fordítása) 14

— Az egész világon — és Arkadi Schweizer összeráncolta homlokát — az egész világon, hogy rossz szem ne verjen bennünket, éppen elegendő vagyunk. Annyi tyukszemét kívánok az antiszemiták orrára.

— És hány van olyan a zsidók között, akik könyvet olvasnak? — kérdezi Bronzentoler.

— Hogy hány van olyan aki könyvet olvas, azt nem tudom megmondani — felelte szaporán Arkadi — de afelelől biztos lehet, hogy olyan, aki kártyázik több van.

— Rendben van — szólta háziur — mindjárt megcsinálom a számadást. Néhány millió zsidó közül van kétféle, akik könyvet olvas, ezek között van egymillió, akik nem tudnak egy-egy rubelt adni egy könyvecskéért, vagy olyanok, akik nem is akarnak pénzt adni a könyvért és inkább kölcsönben olvasnak. Azért még mindig marad egy millió zsidó és ha feltesszük, hogy ketten vásárolnak egy könyvet...

— Nyugodtan számíthat hármat

egy könyve — szolt most már a szerző.

— Hát én belemegyek abba is, hogy négyen vagy öten olvasnak együtt egy könyvecskét, de akkor is kétszáz-ezer rubelt kell összegyűjteni.

— Én úgy éljek — feleli Arkadi — hogy ez már jó kis üzlet!

— Hát mit gondolsz Ön — feleli a háziur és közben a szerző madárarca is kiszélesedett — majd kis üzleteket fogunk mi kötni. És gondolja csak meg, hogy minden könyv eladási árának a felét eltesszük a takarékbába. Aztán gondolja meg Schweizer ur, hogy Csájdelinek pontosan harminc könyve van és ha végig gondolta ezt, számita ki, hogy pénzben mit jelent ez?

Arkadi felugrott: — Ez aztán megint csak milliókat jelent, én úgy éljek, újra csak milliókról lehet szó.

— Mit gondolt hát — szolt Bronzentoler — Csájdeli pedig olvadozott a boldogságtól. Hiszen tapogassuk csak meg az első százakat, küldjük csak világgá az első könyvecskét, szedjük csak be a százezreket, eresszük le a zsebeinkbe, azután nyomassuk ki a többi könyveket szép sorjában, amíg mind a harminc napvilágot nem látott. Tudja-e maga, hogy micsoda tekintélyt jelent majd az számunkra a világ előtt. A pénzt elengedem, most már a tiszteletéről beszélek, amely környezni fogja Csájdelit, ha majd könyveiről az egész

világ tudni fog. Hiába, be kell vallanom, irigylem őt, vagyis kívánom neki tiszta szívből a sikert és a nyereséget, de mégis meg kell mondanom, hogy a hirtét és a vagyonát anélkül, hogy neki ártson, magamnak is megkívánom.

Arkadi Schweizerre is hatást tett — hogyné tett volna? — a szerzőről való fölfedezés. Csak hogy őt mégsem a dícsőség és a megtakarítandó pénz izgatta, hanem a pénz, amivel a klubban lehetne legénykedni. A klub bontakozott ki fantáziájában, valahányszor nagyobb összegekről hallott és beteg idegeit a képzelt aranyesengés is megbizsergette. És Csájdeli hirtelen nagyot nőtt előtte tekintélyben. Az imént még szidta, állatnak nevezte, annak is látta, de most Csájdeli emberi ábrázatot nyert, finom, kis arca meggömbölyödött. A meghatottság erőt vett rajta, odalépett a szerzőhöz és így köszöntötte:

— Mazel tov. — Sok szerencsét, kedves Uram! Kívánom, hogy híres könyveit minél előbb lássa nyomtatásban!

Megrázta a kezét, azután megütötte a homlokát. — Ejnye — szolt — most jutott eszembe. Micsoda pompás terv jutott eszembe! Aranyat ér a terv, én úgy éljek.

A két ember — Csájdeli és Bronzentoler — odafüleittek, a szájuk tátva

maradt. Arkadi Schweizer pedig így folytatta:

— Hallgassatok ide, kedves zsidócskám és kérlek, ne vegyétek zokon, ha ajánlattal jövök, elvégre láthatjátok, hogy nem vagyok gógós, rátartó ember, mind a hárman egyivásuk vagyunk, egyforma előkelőségek, egyforma daleszok — az antiszemitáknak legyen mondva. És mert olyan összeillő három ember vagyunk, az az ötlettem, szervezkedjünk összetartó, rendes társasággá.

— Miféle társasággá? És mire? A daleszre? Noll, Schmoll & Comp? — kérdezték ketten egyszerre.

Arkadi perecekig magába süllyedt, a szavakat alaposan megrágtá és így felelt:

— Nem tréfálok, a legkomolyabban mondom, amit mondok. Azt mondom, álljunk össze, tegyünk szent fogadást, hogy egymást mindenben támogatni fogjuk, hogy összetesszük vagyónkat. Én adom a tizenháromas nyereséget, Bronzentoler Dembo-Dombedembeczky gróf amerikai örökségét, a szerző pedig könyvecskéit fogja adni. Megállapodunk abban, hogy akinek először sikerül, az segíti a másikat. Azaz, hogy nem is segíti, hanem kötelezőleg odaadja nyeresége harmadát. A kiadások is közös pénztárból fedezendők. Mindent közösen, egy mindenkéért, mindenki egyéért.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

1922. évi 1. fel. — Vastagabb betűvel 2. fel. Legkisebb apróhirdetés ára 10. fel.

Utazó, Erdély és a regát piacain jól bevezetve, garanciával rendelkezik, divat és textil szakmában esetleg jobb segédként állást is vállal azonnali beépésre. Löwy Samu, Cluj, Kiss-utca 22.

Plannót bérbe keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Suche ältere, deutsches bonne zu meinen 2 Kinder von 4—8 Jahren. Welcher meine Kinder selbständig erziehen könnte. Grosser Gehalt und gute Behandlung gesichert. Offerte: Kardos Jenő Modellgeschält, Nagybánya. 3397-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint fűggyel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann hírlapiroda.

Tőzsdepiacotával szemben 3 helyiség, utcai földszintes, fonton, bank vagy tőzsdebizományi üzletnek vagy más célra kiadó. Érdeklődni Dr. Horváth Jenő ügyvédnél, Calea Victoriei 34.

Német-magyar kereskedelmi levelezésben perfect levelezőnőt keresek azonnalra. Írásbeli ajánlatokat a Friedmann hírlapirodába kérek »Német« jellegre.

Jóformalmu mezővárosban (járászhely) egy cukrászda és mézeskalácsos üzlet, italmérsi joggal betegség miatt **tíz ezer** leírét **örökáró** eladó. Kisebb összeggel társulni is lehet. Az üzlet évi **fizsía jövedelme harmincezer** le. A helységben évente három országos és negyven hetivásár van. A vevő kapja a műhelyberendezést, vásári sátrat és két évig ingyen műhelyhasználatot. Nem szükséges szakértőnek lenni, mert az eladók precizen megtaníják az áru gyártására néhány hónap alatt. Komoly érdeklődők **Grünwald Mór**hoz, Szilágycseh, forduljanak.

Két izraelita fiatalember, kik a kereskedelem összes ágában jártasak, román, magyar nyelvet szóban és írásban perfect, németül némileg bírják, ügynöki vagy hasonló állást keresnek azonnalra. Cím: Weisz M., Algyógy.

Izr. családnál fiatalember kosztot, esetleg lakást is kaphat Egyetem-utca 5, ajtó 3.

Közelfekvő vármegye székhelyen, nagyobb és szép fötéren fekvő, több kirakattal, gyönyörű berendezéssel, minden szakmának alkalmas üzlethelyiséghez, tulajdonososa társat keres 150—200.000 lei tőkével. Közlelbbi információk a lap kiadójában. 3392-1

Árvatány lehetőleg vidéki, kis gyermekem mellé azonnalra fekvetik. Landmann, Forduló-utca 9. 3417-1

Használt, jó karban levő fürdőkád kerestek. Ajánlatokat 1145 sz. alatt a kiadóhivatalba kerünk. 3416-

Egy művelt leány részére, ki több nyelven beszél és zongorázik, kerestek egy körülbelül 30 éves orthodox talmudtudós művelt fiatalember, ki hajlandó lenne a leány családjával együtt egy nagy entente államba kivándorolni Hozomány 8—10 ezer francia frank. Ajánlatokat »Entente« jellegén továbbít a kiadóhivatal. 3420-1

Nagyothallók és fülzugásban szenvedők javulást érhetnek el a **TREMÓ** elektromos fülkésülékkel. Prospektust ingyen küld **Németi Mór**, Oradea-Mare (Nagyvárad) Teleki-utca 15. szám. 3372-1

„Gowag“

Közkereseti társaság Goldstein Wald és Glasner. Gőz, gáz, vízvezeték és csatornázási berendezések, valamint műszaki cikkek nagy raktára. CLUJ, Str. Viadimirescu 17. Telefon 519. **Complete fűrdőszoba berendezések jutányosan kaphatók!**

Kássa A.

legelőcsőbb gépiakatos és villamoserő átvit. li vállalat. Szakmája mindenféle gép- és motorok javítása, győrekl műmek és ipartelek szerelése, bővítést, javítást jutányosan vállalja. Javító műhely. CLUJ—KOLOZSVÁR, 1288 Cal. Victoriei 99. sz.

Megvételre keresek

jó karban levő ökrök szekereket, 6—7 sz. vaskéket, „Kalmár“-rostát, vasboronát és másféle gazdasági felszereléseket. — Paneth Hermann, Cluj, Str. Petran 16.

Fa-szizkerekek

a legpontosabb kivitelben (Kitűnnek könnyű súlyuk és a közlőmű csekély megterhelése által) ooooooooo

minden méretben raktáron SCHIEB

gépgyár rt. fiókja műszaki kereskedés Cluj—Kolozsvár

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szizgyártóblank

Állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legelőcsőbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket 20 postapénzben is befizethető. — Jelentse tal. az Boeskor Ára 65—70 lei. — Vagyonteljesít 5 százalékos kedvezmény. **BAMSON BÖRGYAR**, Győgygyár-utca 1. — Győgygyár raktárral szemben. Telefon: gyár 3-55 - lakás 3-57

Rádó és zománczott edény

1298 legelőnyösebben valamint mindenféle **bádógos** és vízvezeték szerelés munkákat legelőcsőbb árú helyben, mint vidéken vállal **Frisch Samu** Cluj, Cal. Motilor (v. Mosostor-u.) 143.

Pénztár

berendezés és stélátsik sürgősen eladók **Hosszu-utca 6. szám.** 3410-1

Ribizelnék

Kolozsvár közvetlen környékén nagyobb gyümölcsöst két—háromszobás lakással, esetleg elcserelelném két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítők díjaztatnak. Ajánlatok „Álomotlep“ jellegére a kiadóba kéretnek.

Metropol kávéházban

négyezer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonózetektar hangverseny 1271

Kunerol

Kókuszvaj érkezett 50 kilós ládában 1/2 kg-os kockákban **Megrendelhető: Léb Jenő cégnél** Cluj, Calea Victoriei 99. Telefon 2—71. Sürgőncím: Léb ecetgyár.

Eladó

Debrecenben egyik legforgalmasabb helyen levő személyjogu gyógyszerert épülettel. Ára a forgalom háromszorosa így épülettel együtt ötmillió korona. Értekezhetni **Legyel Ferenc**nél, Debrecen, Timár-u. 13. 3407-1

„IVRIA“

biztosító részvénytársaság

3137-1 Elfogad tűz-, szállítmány-, üveg-, betőreleslopás-, baleset-, szavatosság-, valamint különféle kombinációk szerint élet- és járadékbiztosításokat.

Kartelen kívül Szombaton és szünnapokon zárva = = = **I g a z g a t o s á g:** **Oradea-Mare** ♦ **Nagyvárad** ♦ **Deb** ♦ **Ferenc-u. 12.** **Kolozsvár** ♦ **vezérigyház:** **Malom-utca 2.**

„Sweitzer“

TEJOLTÓ

1 : 10.000 erősségében oltóképes 1/2 kilogramtól feljebb minden mennyiségben kapható **Dr. Kohn Gyula** gyógyszerárban, Cluj, Piata Unirei 7. sz.

Ruhanemű, vászon és harisnya szűkségletét legelőcsőbban a **Gerő Zoltán** áruházában szerezheti be. Cluj, Hosszu-u. 1.

Állandó nagy raktár rövid, galanteri és kötött áruban a „Glória“

nagykereskedésben **Calea Regele Ferdinand 30. Széki palota**

Szerkesztőség hivatal és nyo Cluj-Kolozsvár, Sz L. Pop. — Brassai

Az Uj Kelet te Szerkesztőség Kládóhivatal Nyomda Héber osztály Zs. N. Sz.

V. évfolya

A bo

Megtörtént közeledés. Ugyanakkor Lloyd George Poincaré vonak két államférfiban. Hetekenről, mint ellak voltak ez egy-két tuzólásról beszélt. volt, bár ne Franciaország küldött Long konferencián elhalasztását. néel tovább heban a brit kül, hogy va dolog kezdet kezdett feltűnyilatkozatok szem formás szomrád lett a francia nagy George-zsal, az angol nagy semmit. Egy lett jönnie, a külügyminisz a duzzogókat. Az ellentéte találkozó híd doktor utazás boulognei tal simításokat v

Vajjon me Boulogneban angol? A páe ezelőtt azt irt találkozás Lloyd George laszolt a franc egy kényszer mondjon le üljön szembe kezdjen szóba eik ezuttal hogy Bould George agya tehát az ő si Boulogneban pontjának a konferenciát Anglia eddig most be kel kell lennie. rülmények, sálg kényszer tény az is, három hónap egy hónap le mint a franc haladéka, a géává tett a győzelme az ferencián a r seket vita tá francia minis kében figyel és elsősorban gedi szöváter Versaillesben Boulogneba és döntöttek csak Versail mében lehet lemében nem A franci hozzátartozik timizmus gyogol sajtó en bul bánik az nei eredmény a mérsékelt tárgyilagossá